

Til ordførarane og rådmennene i kommunane:
Fyresdal, Hjartdal, Kviteseid, Nissedal,
Seljord, Tokke og Vinje.

28. mai 2009

Innkalling til rådsmøte

Stad:	Morgedal Hotell
Dato:	Onsdag 3. juni 2009
Kl. slett:	09.00

I samband med sak 50/2009 vil Gørild Kanstad frå Interkommunal Psykologteneste orientere nærmare om kva som er oppnådd i samband med si midlertidige prosjektstilling og legge fram forslag om mogleg permanent psykologstilling i Vest-Telemark.

I sak 51/2009 er Kristian Høy frå Nav Telemark invitert til å orientere nærmare om Nav sitt innspel gjeldande helsefagleg kompetanse i distrikta. Stikkordet er samhandlingsreformen i eit utvida perspektiv.

Under sak 54/2009 Orienteringssaker vil Therese Lahus frå Telemark fylkeskommune orientere om spelemidlane herunder kriteriane for tildeling.

Avslutningsvis har Vest-Telemarkrådet invitert politimester Anne Rygh Pedersen til å orientere om utviklinga i politidistriktet og utfordringane i høve til ressursane.

Vi viser elles til vedlagte sakliste og saksdokument og ynskjer vel møtt i Morgedal 3. juni.

Venleg helsing
Vest-Telemarkrådet

Olav Urbø (sign)
regionordførar

Kjell Gunnar Heggenes
regionrådsleiar

Sakliste til rådsmøte 3. juni 2009.

Sak 49/2009 Referat frå rådsmøte 19. mai 2009.

Sak 50/2009 Mogleg interkommunal psykologteneste i Vest-Telemark

Sak 51/2009 Samhandlingsreformen i eit utvida perspektiv.
Innspel frå Nav.

Sak 52/2009 Innspel til kollektivplanen

Sak 53/2009 Delvis bompengefinansiering av utbygging av
E 134 Haukeli – Seljestad.

Sak 54/2009 Orienteringssaker

- Spelemidlane, orientering v/Therese Lahus
- Telemark Utviklingsforum, referat frå møte, spørsmål om høyringsprosess.

Sak 55/2009 Ymse

Sak 56/2009 Møte med politimester Anne Rygh Pedersen

Referat frå rådsmøte 19.mai 2009.

Tilstades: Regionordførar Olav Urbø, Torstein Tveito, Anne-Nora Oma Dahle, Jon Svartdal, Olav Tho, Arne Vinje, Bjørn Nome, Hans Bakke, Kristian Torp-Hansen, Sverre Sæter, Helge Grønlund og sekretær Kjell Gunnar Heggenes.

I tillegg møtte Magne Reiersen og Frida Sviland frå Telemark fylkeskommune, Kari Nordheim - Larsen og Stein Elseth frå Fylkesmannen i Telemark og Haldor Kaasin frå Vest-Telemark Næringsutvikling.

Møteinkalling og sakliste vart godkjent utan merknader.

Sak 40/2009 Referat frå rådmøte 21. april 2009.

Vedtak: Referat frå rådsmøte 21. april 2009 vert godkjent utan merknader.

Sak 41/2009 Møtet i Vest-Telemarktinget 16. juni 2009.

Forslag til sakliste, forslag til rapport arbeidsprogrammet.

Vedtak: Forslag til sakliste og forslag til rapport arbeidsprogrammet vert samrøystes godkjent.

Sak 42/2009 Felles grafisk profil for Vest-Telemark.

Prosjektleiar Ole Dalen var tilstades i denne saken og orienterte om tilbakemeldingane frå kommunane. Alle kommunane sluttar seg til at den felles profilen vert teke i bruk og at det er Vest-Telemarkrådet som har eigarskapen til denne.

Vedtak: Vest-Telemarkrådet godkjenner forslaget til felles profil for Vest-Telemark. Rådet vil kome nærmare attende til bruken av denne.

Sak 43/2009 Sluttrapport landbruksplanen.

Haldor Kaasin frå Vest-Telemark Næringsutvikling var tilstades og orienterte nærmare om rapporten. Planen inneheld 7 strategiske tiltaksområde med ei rekke tiltak innafor kvart av desse. Det går fram av rapporten at satsing på landbruk er ein viktig faktor i høve til å utvikle regionen som felles bu-, arbeids- og opplevingsplass.

Vedtak: Vest-Telemarkrådet tek sluttrapporten til vitande. Det skal setjast ned ei arbeidsgruppe der Vest-Telemark Næringsutvikling, saman med landbruksfaglege personar frå kommunane, får ansvaret for å kome med forslag til vidare arbeid i høve til tiltaksområda i rapporten.

Sak 44/2009 Vest-Telemark Bedriftshelseteneste, tilbod om bedriftshelseteneste.

Dagleg leiar i Vest-Telemark Bedriftshelseteneste Gunnar Ofte var tilstades og orienterte om saken. Verksemda har i dag 3,7 årsverk fordelt på 5 tilsette og selskapet har kontor på Dalen. Det er 77 medlemsbedrifter med tilsaman 1390 arbeidstakrar knytt til ordningen. Frå kommunane er det for tida berre Tokke og Fyresdal som er tilslutta denne.

Nye krav og til kompetanse og kapasitet gjer at Vest-Telemark Bedriftshelseteneste ynskjer eit auka medlemsgrunnlag og utfordrar alle kommunane til å slutte seg til bedriften.

Vedtak: Vest-Telemarkrådet tek orienteringa til vitande. På bakgrunn av dette vil kommunane vurdere saken nærmare og Vest-Telemark Bedriftshelseteneste vil ta kontakt med kvar enkelt kommune.

Sak 45/2009 Drøftingssaker.

Kollektivplan for Telemark.

Telemark fylkeskommune har starta opp revisjon av kollektivtrafikkplan for Telemark, og kommunane/regionane bør snarast spele inn aktuelle planer og strategisk viktige moment til denne. Det vert lagt opp til 2 opne dialogmøte hhv. 25. juni og månadsskiftet august/september. Frå fylkeskommunens side er det lagt til grunn konkuransgrunnlag i høve til konsulentarbeid samt sluttrapport frå Vestviken Kollektivtrafikk gjeldande stamlinjer i Telemark.

Vedtak: Vest-Telemarkrådet viser til arbeidet med revisjon av kollektivplan for Telemark og gjev regionrådsleiar i oppdrag å legge fram forslag til organisering og representasjon i ei arbeidsgruppe for kollektivtrafikk i regionen. Forslaget vert å legge fram på neste rådsmøte.

Dialog mellom ulike politiske nivå.

Møta i Vest-Telemarkrådet og Tinget er opne for ålmenta, og fylkeskommunen har i lengre tid vore representert i desse møta gjennom regionkontakt Frida Sviland. Det vert halde årlege dialogmøte med både fylkeskommunen og Fylkesmannen og kvar enkelt kommune har i tillegg eige møte med fylkesmannen.

Regionrådet ser det som viktig at det er god kommunikasjon mellom dei ulike politiske nivåa i Telemark.

Vedtak: Vest-Telemarkrådet vil vende seg formelt til fylkeskommunen med tanke på å drøfte nærmare politisk representasjon mellom regionalt og fylkeskommunalt politisk nivå.

Sak 46/2009 Ymse.

Ingen saker.

Sak 47/2009 Prøvebustader i Vest-Telemark.

Prosjektleiar Emilie Asplin og arkitekt Sverre Sondresen var tilstades og orienterte nærmare om denne saken. Prøvebustaden i Øyfjell vil vera klar til bruk våren 2010, og ein har fått signal frå andre kommunar i regionen som ynskjer å etablere tilsvarande prøvebustad-ordningar. Ein kan tenke seg ulike utgåver av desse tilpassa dei lokale tilhøva, men det er likevel viktig å ha ein felles strategi.

Vest-Telemark Næringsutvikling vil i nær framtid invitere til arbeidsmøte og foreslå at det vert sett ned arbeidsgrupper i kommunane.

Vedtak: Vest-Telemarkrådet tek orienteringa til vitande.

Sak 48/2009 Møte med Fylkesmannen.

Tilstades i denne saken var fylkesmann Kari Nordheim – Larsen og assisterande fylkesmann Stein Elseth.

Det vart frå fylkesmannens side orientert om utviklingsarbeidet i regionen, kort om skjønnsmidlane og om arbeidet i eit felles GIS-prosjekt i Telemark.

Fylkesmannen kom vidare inn på samhandlingsreformen og samarbeidet mellom dei ulike forvaltningsnivåa.

Ny lov om biomangfald er ikkje ferdig handsama enno, og ein vil kome attende til denne på eit seinare tidspunkt.

Hans Bakke la fram forslag om å etablere ei fagleg nettverksgruppe beståande av representantar frå fylkesmannen, fylkeskommunen og kommunane gjeldande plan og bygningsloven. Føremålet med ei slik gruppe er å bidra til fagleg utvikling og betre dialog mellom aktørane.

Det låg også føre innspel frå Fylkesmannen i høve til plandelen i den nye loven, der plikta til å ha eit fast planutval i den enkelte kommune er oppheva. Det kan ligge til rette for moglege fellesløysingar i samband med dette, og ein oppmodar kommunane til vidare dialog om saken.

Vedtak: Vest-Telemarkrådet tek orienteringa til vitande. Rådet vil be fylkesmannen ta initiativ til ei nettverksgruppe i høve til den nye plan- og bygningsloven og ber samstundes kommunane ha dialog om mogleg fellesløysing i samband med at kravet til planutval fell bort.

Sekretær. Kjell Gunnar Heggernes

Sak 50/2009 Mogleg interkommunal psykologteneste i Vest-Telemark.

Bakgrunn.

I e-post av 21. april frå Görild Kanstad, Interkommunal psykologteneste Kviteseid, vert det sett fram ynskje om å fremje sak i Vest-Telemarkrådet gjeldande etablering av fast interkommunal psykologstilling i Vest-Telemark. Det vert vist til dei positive resultatet som er oppnådd med ei midlertidig prosjektstilling i Vest-Telemark PPT, og Kanstad viser også til at det midlertidige prosjektet er finansiert fram til oktober 2009.

I sitt saksframlegg foreslår Kanstad å søkje tilskot til etablering av psykologstilling i Vest-Telemark, og viser til årets statsbudsjett der det vert stilt 20 mill. kroner til rådvelde for slike tiltak.

Prosjektbeskrivelse, spørjeskjema og kort oppsummering av prosjektet med sammendrag frå evalueringa fylgjer som vedlegg til saken. Vidare ligg det ved momentliste og årsrapport med framdriftsplan.

Forslaget om oppretting av mogleg interkommunal psykologteneste vert med dette lagt fram for nærmere drøfting og Görild Kanstad vil vera tilstades på rådsmøtet 3. juni for å orientere om saken.

Kjell Gunnar Heggenes

Fra: Gørild Bothner Kanstad

Sendt: 21. april 2009 13:57

Til: Kjell Gunnar Heggenes

Kopi: Gørild Bothner Kanstad

Emne: Fremme sak til Vest-Telemarksrådet

Hei

Det er ønskelig å fremme en sak vedr etablering av en interkommunal psykologstilling i Vest-Telemark, med bakgrunn i positive erfaringer med tilsvarende prosjektstilling i Vest-Telemark PPT. Regjeringen har satt av 20 millioner kroner til kommuner som søker tilskudd for å etablere kommunale psykologstillinger. Disse midlene stilles til rådighet i løpet av april 2009.

Det er fram til 18.10.09 driftsmidler til sluttføring av prosjektet "Interkommunal psykologtjeneste Vest-Telemark", et prosjekt i samarbeid mellom Vest-Telemark PPT og organisasjonen Voksne for Barn. Prosjektet er helfinansiert gjennom midler fra Helse- og Rehabilitering. Tjenestene fra prosjektet er etterspurte, prosjektet skal evalueres i disse dager. Denne rapporten, der det også etterspørres evt synspunkter på mulig organisering av en evt fast etablert stilling her i Vest-Telemark, vil presenteres styret for PPT samt Vest-Telemarksrådet, når den foreligger.

Jeg ber om en tilbakemelding på prosedyre for å fremme en sak til Vest-Telemarksrådet, samt hvor raskt denne saken kan komme på sakslista der i forhold til møteplan etc.

På forhånd takk,
Med helsing
Gørild Kanstad
Interkommunal psykologtjeneste
3850 Kviteseid
35068300

Saksfremlegg: Søke tilskudd til etablering av psykologstilling.

Årets statsbudsjett har øremerka 20 millioner kr i tilskudd til kommuner som ønsker å etablere communal/interkommunal psykologstilling.

Bakgrunn for å stille forslag om etablering av psykologstilling i Vest-Telemark

Depresjon og angst er i dag ansett som de raskest voksende helseplagene i vesten. Verdens Helseorganisasjon antar at psykiske plager innen noen år vil utgjøre det største helseproblemet i vår del av verden. Blant de mellom 20- og 40 år er psykiske plager allerede den viktigste årsaken til sykmeldinger og uføretrygd. Det anslås at ca 15% av barn og unge har behov for psykisk helsehjelp som kommunale tjenester skal tilby, mens 5% har vansker som er av en slik grad at de skal henvises 2.linje psykisk helsevern barn-unge.

Psykiske lidelser som blir møtt tidlig i sykdomsutviklingen med god og profesjonell hjelp, har imidlertid gode muligheter for å slås tilbake før de utvikler seg til skade for pasienten og betydelige merkostnader for samfunnet.

Regjeringen har tatt flere prinsipielle grep for å gjøre noe med det voksende omfanget av milde og moderate psykiske helseplager. Blant de viktigste er viljen til å forebygge gjennom nærbetning til psykiske helsetjenester i. Den nylig avsluttede storsatsningen *Opptrappingsplanen for psykisk helse (1999-2008)*, har ført til flere stillinger innen psykisk helse i mange kommuner, samt økt kompetanse. I Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse (2003) ble det lagt vekt på at man skulle kartlegge og evaluere ulike modeller for helhetlig tilbud til barn og unge. Et spesifikt tiltak her handlet om styrking av psykologkompetansen i kommunene.

8 år med *Opptrappingsplanen* har ikke ført til flere psykologer i kommunene. Sommeren 2008 presenterte derfor Helsedirektoratet en egen tiltakspakke for økt rekruttering av psykologer i 1.linjen. Bakgrunnen er entydig dokumentasjon for at det psykiske helsetilbuddet i kommunen ikke er godt nok, at fastlegene trenger et supplement til den tjenesten de kan gi, og at man må etablere lavterskel psykisk helsehjelp. Psykologer oppfattes som en nødvendig personellgruppe i primærhelse- og sosial tjeneste. Psykologer er bl.a. viktige i forebyggende psykososialt arbeid, i arbeidet for å gi tidligst mulig hjelp til barn og unge med psykiske plager og for å utrede og behandle personer med psykiske plager som eksempelvis angst og depresjoner. ShDir¹ poengterer at svaret for å vurdere symptomenes alvorlighetsgrad og avgjøre om eventuell utredning og behandling skal gjøres i primær- eller spesialisthelsetjenesten ligger hos kommunehelsetjenesten, og at det kreves spesialistkompetanse (psykolog eller lege) for å foreta slik vurdering. Både brukerorganisasjoner, Legeforeningen, sykepleier forbundet og andre fagorganisasjoner har uttalt at det er stort behov for å etablere psykologtjenester i kommunene

Nasjonale politiske føringer for 2009

St.prp.nr. 1(2008-2009) for Helse- og omsorgsdepartementet

- For å møte de store folkehelseutfordringene vil styrking av psykisk helsearbeid/

¹ Veileder for psykisk helsearbeid for voksne i kommunene (ShDir, 2005) og veileder for psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunene (ShDir, 2007). Sosial- og Helsedirektoratet.

lavterskeltiltak i kommunene, herunder forebygging, tidlig avdekking av sykdom og tidlig behandling være sentralt. Innenfor tjenesteapparatet anses styrket samhandling mellom kommune og spesialisttjeneste og mellom rus- og psykisk helsefeltet å være særlig viktig for å skape en bedre tjeneste.

- For å styrke det forebyggende arbeidet og å etablere gode lavterskeltiltak vil utbygging av psykologtjenesten i kommunene være et viktig tiltak. Helsedirektoratet har utarbeidet en rapport om rekruttering av psykologer til kommunene som vil ligge til grunn for vurdering av konkrete tiltak

Helse- og omsorgskomiteens budsjett-innst.S. nr. 11 (2008–2009)

- Komiteen er opptatt av å styrke kommunenes tilbud til barn og unge med psykiske problemer, og mener at det er svært viktig at barn og unge raskt får hjelp når psykiske problemer er i ferd med å utvikle seg.

- Komiteen vil påpeke at situasjonen for mange med psykiske lidelser er lange ventelister og problemer med å få behandlingstilbud (...) Dette kan være pasienter med moderate og lettere psykiske lidelser som absolutt trenger hjelp for å unngå ytterligere problemer. Derfor må det satses mer spesifikt på å utvikle lavterskel kommunal psykisk helsetjeneste for alle. I en slik sammenheng vil flere psykologer i kommunene være av stor betydning. De vil både kunne gi behandling og også i samarbeid med andre helsetjenester i kommunen på et tidligere tidspunkt kunne fange opp mennesker med behov for psykisk hjelp. Dette vil også bidra til at fastlegene får større tverrfaglighet og hjelp til sine pasienter. Flere psykologer og større tverrfaglighet ved behandling av mennesker med psykiske lidelser i kommunene vil bidra til raskere og mer omfattende behandling.

Komiteen fremmer derfor følgende forslag:

Stortinget ber Regjeringen utrede behov og forankring av et tverrfaglig psykisk helsearbeid i kommunene.

**Helse- og omsorgsministeren i åpen høring i kontroll og konstitusjonskomiteen
24. februar 2009**

... Tilgjengeligheten skal bli bedre. (...) Det er bevilget 20 mill. kr i 2009 som stimuleringstilskudd til kommunene for å ansette psykologer, som et ledd i utviklingen av lavterskeltilbud (...) ikke all verdens penger, men det er i hvert fall en start.

I Vest-Telemark har det siden 01.01.07 vært gjennomført et modellprosjekt som har tatt sikte på å svare på et nasjonalt presentert behov for tilføring av psykologkompetanse til kommunale tjenester. Prosjektet heter "Interkommunal psykologtjeneste Vest-Telemark- over alle grenser", og er et samarbeid mellom organisasjonen Voksne for Barn og PPT Vest-Telemark. Prosjektet er finansiert av midler fra Helse- og Rehabilitering. Sluttdato for prosjektet er 18.10.09. Evaluering av prosjektet gir entydige tilbakemeldinger på at samarbeidsparter av prosjektet vurderer at Vest-Telemark kan ha nytte av en slik stilling. PPT Vest-Telemark ønsker derfor å orientere og oppfordre VTR om muligheten for å søke midler til etablering av interkommunal psykologstilling, fra de 20 mill som er satt av til dette i årets budsjett.

Til Kjell Gunnar Heggernes

Mai 09

Momenter ved evt etablering av interkommunal psykologstilling: Det er i det videre tatt utgangspunkt i en interkommunal psykologstilling som er tenkt å betjene barne og ungdomspopulasjonen i Vest-Telmark.

Organisering/finansiering:

- Det er ønskelig at stillingen kontorplasseres sammen med en annen interkommunal tjeneste. Gir kollegafellesskap samt anledning til å benytte felles kontortjenester etc.
- Tjenesten kan enten legges som et selvstendig IKS, og leie kontorer fra eks PPT. Eller stillingen kan legges inn under PPT, der leder av PPT gis et administrativt lederansvar for stillingen. Merk at faglig ansvar for innhold i tjenesten legges til stillingen selv, ikke til leder av PPT. (Dette fordi psykologtjenesten forholder seg til Kommunehelseloven som ramme rundt virksomheten vs. PPT forholder seg til Opplæringsloven. Det vil bli nødvendig å avklare om PPT kan ”drifte” en stilling som ligger under et annet lovverk enn sitt eget.)
- **Stillingen bør fungere som en ”etatoverskridende” tjeneste, og ikke øremerkes gitte stillingsandeler til de ulike kommunale tjenestene.** (Dette i motsetning til i prøveprosjektet som er finansiert av Helse og rehabilitering) Målet med stillingen vil være å følge opp barnet uavhengig av om saken oppstår i PPT, barnevern eller skolehelsetjenesten. Målet er å bidra til å utvikle tilbud om oppfølging av utsatte barn og unge som oppleves som helhetlig og sømløst av den enkelte, vs kasteball mellom ulike etater, der hver tjeneste har en forståelse av saken, og gir tilbud uavhengig av hverandre.
- **Det er et poeng at ikke en spesiell tjeneste/kommune opplever større ”eierskap” til tjenesten enn andre tjenester/kommuner.** Stillingen bør ha som mandat å betjene Vest-Telemark med psykologtjenester basert på målsetting om forebygging og tidlig intervasjon i forhold til psykisk helse hos barnebefolkninga i Vest-Telemark.
- **Stillingen er ikke tenkt å gå inn som en del av ordinær drift ved de øvrige kommunale tjenestene.** Stillingen skal tilby tjenester som veiledning, enklere utredning, behandling som krever en kompetanse som ikke (forventes/skal) dekkes gjennom de ordinære oppgavene hos den enkelte kommunale tjenesteyter.
- **Det er ønskelig at stillingen har sitt eget budsjett.** Dette for å kunne tilpasse kursing/kjøp av tjenester/materiell etter hva slags tjenester som etterspørres/tilbys, og hvilken kompetanse/utstyr stillingshaver må skaffe seg for å kunne levere disse tjenestene.

Normativ psykologlønn 2009.

Tall baseres på informasjon innhentet i mai 2008 (Norsk psykologforening).

Uten spesialisering: Gjennomsnitt kr 460 000 (5-10 års erfaring).

Med spesialisering: Gjennomsnitt kr 560 000.

Kostnader ved spesialisering: Min. 180 t veiledning fra spesialist, 1 års innføringsprogram, 2 års spesialistprogram, frie spesialkurs (5000-8000 kr kurset eks. reise, bo)

For egen del ønsker jeg å tilføre et punkt som spesielt går på drift av stillingen.

Tjenestebil/Leasing bil: Stillingen bør på lik linje med interkommunalt barnevernnssamarbeid ha tilgang på bil i tjenesten. Stillingen er tenkt å betjene et større geografisk område, der noe av hovedpoenget er å kunne møte folk der folk bor, en oppsøkende tjeneste. Å ha som krav at stillingshaver må stille egen bil til disposisjon vil svekke rekrutteringa betydelig. Det vil kunne bety at tjenesten i liten grad blir ambulant, men kontorbasert med oppmøteforventninger for brukerne ved kontorstedet.

Kommunalt psykologtilbud for voksne

Statlige føringer om kommunale psykologtjenester går og ut på å dekke det store behovet for individuell oppfølging av voksne. I Vest-Telemark er det en (eldre) privatpraktiserende psykiater med base i Vinje. I tillegg er det en privatpraktiserende psykolog med base i Seljord, denne har opptil 6 mnd ventetid. For behandling av psykiske vansker hos individ over 18 år finnes det pr i dag ikke et lokalt, kommunalt behandlingstilbud i Vest-Telemark utover den oppfølging som skjer via fastlege. Det er all grunn til å anta at det eksisterer et stort behov for en kommunal, gratis, psykologtjeneste også for voksne i Vest-Telemark. Med en samlet befolkning i Vest-Telemark på opp mot 15 000 er det lite hensiktsmessig å anta at 1 psykologstilling vil kunne dekke det samlede behvo for tjenester både innen barna og voksenpopulasjonen. **VTR bør således drøfte muligheten for å søke tilskudd med sikte på å opprette 2 psykologstillinger, der den ene øremerkes utredning og behandling av voksne. Denne stillingen bør lokaliseres til et av legesentrene, Familiekontoret, eller annen kommunal tjeneste som betjener voksenpopulasjonen.**

Med hilsen

Gørild Bothner Kanstad

Styret for Vest-Telemark PPT

Kviteseid, 17.03.09

Årsrapport med fremdriftsplan.

Kort om prosjektet

Prosjektet hadde formell oppstart 02.01.2007. Prosjektet er finansiert gjennom midler fra Helse og Rehabilitering, og er et 2-årig modellforsøk på å prøve ut en interkommunal psykologjeneste i Vest-Telemark. Pr 31.12 2008 var det restmidler igjen i prosjektet på ca 500000, disse midlene er søkt overført inn i et 3 og avsluttende år. Det er satt en formell slutt dato for prosjektet 18.10.09, evt restmidler som gjenstår da vil tilbakeføres Helse og Rehabilitering.

Oppsummering av prosjektet pr 09.01.08

Store deler av visjonene bak prosjektet er satt ut i livet. Flere samarbeidsparter av prosjektet ser en anledning til å bli kjent med andre kommuners tjenester gjennom prosjektet. Noen av veileddningsgruppene er satt sammen på tvers av kommuner, det er også et poeng for prosjektleder å aktivt informere samarbeidsparter om hvor erfaring fra lignende type saker finnes innen Vest-Telemark. Prosjektleder er forespurt om å bistå med å lage et ”kompetansekart” over Vest-Telemark basert på kunnskap om hvordan de jobber ulike steder, hvilke type saker de har gode erfaringer med etc, og på den måten lette tilgangen til relevant og lett tilgjengelig kompetanse når en støter på utfordrende saker i eget virke.

Oversikt over aktivitet i prosjektet

Tilbud om individuell psykologbehandling

Pr dags dato er prosjektleder i gang med 3 individualbehandlinger av barn. Dette er barn som sliter som følge av ekstreme opplevelser i egen oppvekst, behandlingene vil pågå frem til prosjektet opphører, sakene vil deretter søkes overført BUP Notodden.. Prosjektleder har prioritert å gi tilbud til barn i Seljord og Fyresdal, da disse kommunene pr i dag ikke har tilgang til kommunalt ansatte innen psykiatrien med kompetanse på behandling av psykiske vansker hos barn-ungdom. Dette er saker som ikke kan forventes betjent på helsestasjonsnivå. Det er større etterspørsel etter oppfølging fra psykolog enn prosjektet kan gi tilbud til.

Veiledning av kommunale tjenester:

Helsestasjonene

Det er gode tilbakemeldinger på tilbuddet om veiledning. Særlig det å få veiledning på eget arbeidsted, eller innen kort reisevei fremheves som et vesentlig pluss. Det er faste

Besøksadresse	Postadresse	Telefon/Telefax	E-post	Internett
Myllerørgata Garveriv. 14, Kviteseid	Postboks 43 3836 Kviteseid	35 06 83 00 / 01	ppt@vest-telemark.no	www.vest-telemark.no/ppt

veiledninger av helsestasjonene i Vinje, Tokke, Kviteseid og Seljord. Nissedal og Fyresdal har fått tilbudet men har ikke benyttet tilbudet siste året.

De sakene undertegnede bistår gjennom veiledning er typisk sammensatte saker som er preget av at flere aktører har en bekymring rundt et barn/familie, og der det har vært jobbet en stund. Typiske kjennetegn ved sakene er barn som sliter relasjonelt med andre barn og/eller nærpersoner, barn som lever i en risiko for skjevutvikling grunna biogenetiske forhold og/eller sårbarhetsforhold ved miljø/familie. Prosjektleder overtar i liten grad ansvaret for oppfølging av saker, men følger opp saker gjennom veiledning, deltagelse på samtaler med foreldre/barn, og på møter med andre instanser fra 1 og/eller 2 linje. Et hovedmål for arbeidet er å få til en helhetlig forståelse av barnet/familien, og bidra til at de instanser som bør være involvert inkluderes i saken. Undertegnede benyttes og som drøftingspart i forhold til vurderinger om en sak skal meldes videre som bekymringsmelding til barnevernet, om saken bør viderehenvises BUP, HABU, eller andre for videre kartlegging. Systemisk familieperspektiv og kunnskap fra nyere utviklingspsykologi er en hovedinnfallsvinkel i veiledningen.

Psykisk helsearbeid barn/unge, psykiatritjenesten

Samtlige ansatte psykisk helsearbeidere innen barn-unge er i fast veiledning. Dette gjelder ansatte fra Vinje, Tokke, Kviteseid, Nissedal, Seljord og Fyresdal har ikke ansatte i tilsvarende stillinger. Sakene som presenteres i veiledning er alt fra saker der eleven har tatt selvstendig kontakt med psykisk helsearbeider, saker som involverer hele familier/nettverk, og større sammensatte saker der det er ulike tiltak/instanser inne i familien. Typisk tematikk er barn/unge med angst, depresjon, adferdsvansker/vold/rus, spisevegring, skolevegring, selvkjeding, sosialt tilbaketrakkethet, tegn på begynnende psykose, sårbare familieforhold/oppvekst, livspåkjenninger/traumer av annet slag. Flere av sakene er av slik alvorlighetsgrad at de kvalifiserer for inntak til BUP, men der klientene kan gis et lokalt tilbud gjennom kommunal psykiatritjeneste gitt at tjenesteyter står under direkte veiledning av BUP eller psykolog i Interkommunal psykologtjeneste.

Barnevern

Faste veiledninger 2x måneden.

Sakene som presenteres fra barnevernet i de faste veiledningene er komplekse og tunge saker. Undertegnede involveres ikke aktivt i sakene, men har tilbud til saksbehandlerne om å stille sammen med dem på møter dersom det er et behov. Et sentralt fokus i veiledningene er i tillegg å trygge saksbeandlerer på egen kompetanse og støtte vedkommende i å ta denne i bruk.

PPT

Veiledning i saker etter behov.

Typiske utredningssaker er der det er ønske om en kartlegging av skolerelaterte evner. I disse sakene er det behovet for kartlegging som er utløsende for kontakt med interkommunal psykologtjeneste, og er ikke saker der det nødvendigvis er stor bekymring knytta til enkelteleven. I en del av sakene utgjør utredning kun en liten del av oppfølginga.

Elevsaker som følges opp individuelt gjennom prosjektet er henvist PPT for sosial-emosjonelle eller fagvansker, ofte kjennetegnet ved omfattende bekymring fra flere aktører, særlig skole og hjem. Det kan være fagvansker, manglende motivasjon, uønsket adferd, tegn på misstrivsel. Barnet/ungdommen strever i sosialt samspill med andre barn og/eller voksne. Barnet kan ha erfaring med mobbing, oppvekst med vold/overgrep, rus, psykiatri, alvorlig sykdom, tap av nærpersoner innen familien. Det har som oftest vært forsøkt en del tiltak som

ikke har hatt den ønskede effekten. Skolen er begynt å bli sliten av barnets adferd. Barnet/ungdommen kan være avvisende til hjelp. De langt fleste av sakene er barn/unge som er i kontakt med andre instanser utover skole/barnehage og PPT: dette kan være helsestasjon, psykisk helsearbeider i kommunen, barnehabilitering, BUP, barnevern. Arbeidet utføres i direkte eller indirekte kontakt med barnet, og vil i stor grad være fokusert på å få fram en utviklingsstøttende forståelse av barnet, hos barnet selv og nærpersonele rundt. Arbeidet skjer gjennom samtaleoppfølging av det enkelte barn, gjennom samtaleoppfølging/veiledning av føresatte, veiledning av skole/barnehage, og gjennom deltagelse i felles møter. Mye fokus på re/etablering av tillit og relasjon mellom elev-lærer, hjem - skole, barn – foreldre.

Systemsaker: Prosjektleder har blitt involvert i systemarbeid der det er bekymring knytta til type samspill mellom barn, enten en gitt klick, eller på klassenivå. Mitt bidrag vil ofte da være tilbud om klasseobservasjon; kommunikasjonskartlegging, kontaktmønstre, voksenstyring, samspill voksen-barn og barn-barn. Oppfølges gjennom tilbakemelding på klasseobservasjon i møte med lærere/skoleledelse i samarbeid med PPT, bistå i utarbeidelsen av tiltak og evaluering av disse. PPT: Veiledning etter behov.

Kompetanseheving

Prosjektet har gjennomført 2 fagseminarer lokalt i løpet av 2008. Fokus i seminarene har vært å presentere nyeste teori og metode knytta til det utvalgte tema for seminaret. Et 2 dagers fagseminar i det å lede barnegrupper/drive behandling av barn-ungdom gjennom gruppetiltak ble avholdt i overgangen januar-februar 08. Prosjektet sto også bak et 2 dagers seminar i november 08, der tema var vold og omsorgssvikt mot barn. Invitasjoner til begge seminarene gikk til samarbeidsparter av prosjektet, interessen for å delta var stor begge gangene. Deltagerne kom fra skoler, barnehager, PPT, barnevern, lokal psykiatri, helsestasjoner, spesialisthelsetjenesten ved BUP Notodden og DPS Seljord. Totalt var vi ca 25 på første seminaret og ca 65 på seminaret i november. Vedlagt følger kopi av kursinvitasjonene.

Annet samarbeid

Prosjektleder deltar i samarbeid med Familiekontoret Øvre Telemark, Barnevernssamarbeidet i Vest-Telemark, Vest-Telemark PPT og Bufetat ved Miljøheimen/Bent Grestad i prosjektet "Kompetansenettverket". Dette er et prosjekt som vil å se på effekten av et mer strukturert samarbeid rundt en del utvalgte type saker, der dette er saker som hver etat/tjeneste ofte kommer i kontakt med men der en som selvstendig etat/tjeneste ikke klarer å få til ønsket endring. Det er ønskelig å finne fram til en modell som tilfører faglig kompetanse og metoder og samtidig gir hensiktsmessig ressursutnyttelse i et distrikt som er preget av store avstander og lang vei til nærmeste spesialisttjeneste. Dette prosjektet er presentert Vest-Telemarksrådet.

Presentasjon av prosjektet

Prosjektleder har presentert prosjektet for rådmannsgruppa i Vest-Telemark, på forespørsel fra nevnte gruppe. Dette på bakgrunn av behov for informasjon i forhold til evt videre drift av tilbuddet lokalt.

Fordeling av ressurser

En mindre del av tiden enn først forventa er brukt på samarbeid med BUP og øvrig spesialisthelsetjeneste. Det har vist seg vanskeligere å prioritere tid til dette arbeidet enn forventa.

Oppfølging av barnevern ligger og noe lavere enn "prosjektandelen" skulle tilsi.

Det er hittil brukt tid omrent som foreventa på oppfølging av helsestasjon/skolehelsetjenesten.
PPT har som tjeneste beslaglagt større deler av prosjekttida enn forespeilet.

Framdriftsplan ut prosjektperioden

Prosjektet vil fram til slutt dato 18.10.09 fortsette å gi individuell oppfølging av de barn som er tatt i behandling. Veilederingstilbudet løper til ut september. Utredningsoppgaver på oppdrag av PPT er et tilbud fram til ut juni 2009. Avslutning av andre saker vil foregå fortløpende utover våren.

Det skal innleveres sluttrapport innen utgangen av juni 09. I forkant av denne skal det gjennomføres evaluering av prosjektet. Dette er begge deler oppgaver som vil kreve tid utover våren.

Bruk av midler

Pr 31.12.08 gjensto et beløp på ca 500000 kr. Det har vært et mindreforbruk på lønnsmidler grunnet gradert oppstart av prosjektet.

Utgifter utover lønnsutbetalinger er spesifisert i prosjektregnskapet.

Prosjektleder har deltatt på 3 kurs i løpet av 2008:

Kurs 10-11 mars: Utredning av barn med tilknytningsvansker.

Kurs, okt 08, selvkjading hos barn og ungdom.

Kurs, nov 08, behandling av barn med tilknytningsvansker.

Det satses på å tilby 2 fagseminarer lokalt i løpet av september-oktober, med sikte på kompetanseheving på tvers av de ulike tjenesteområdene.

03.09 er det planlagt dagsseminar med tema ”samarbeid og taushetsplikt”. Advokat Rikke Lassen, spesialist på området, er forespurt å lede dagen. Invitasjonen til seminaret vil gå bredt ut til prosjektets samarbeidsparter. Det er et mål å legge deltageravgiften på et så lavt nivå som mulig, slik at de ulike kommunale tjenestetilbudene kan prioritere å sende folk. Utgifter her forventes å ligge på ca 24000. Det beregnes ikke inntekter på dette seminaret. Deltageravgift vil gå til dekning av lunsj og leie av lokaler.

I september-oktober planlegges gjennomføring av et 2 dagers fagseminar med fokus på oppfølging av barn med alvorlige adferdsvansker. Invitasjon til dette vil gå bredt ut til kommunale og statlige tjenester i Vest-Telemark som jobber med barn og ungdom. Utgifter her vil kunne forventes å komme på 10-15000 kr.

17.03.09

Gørild B. Kanstad

Prosjektbeskrivelse:

1) Generelle opplysninger:

Prosjektets navn:

"Interkommunal psykologtjeneste for barn og unge i Vest-Telemark. Over alle grenser?"
"Et samarbeidsprosjekt mellom kommunene i Vest-Telemark, Vest-Telemark PPT og Voksne for Barn"

Søkerorganisasjon: **Voksne for Barn**

Prosjektleder: Gørild Bothner Kanstad, Vest-Telemark PPT, 3850 Kviteseid

Styringsgruppe: Representant for styret ved Vest-Telemark PPT, representant for Voksne for Barn, PPT ved leder og representant fra helsestasjon.

Tidsramme:

Prosjektstilling i 100% fra november 2006 til ut desember 2008.

2) Bakgrunn for prosjektet

I Opptrappingsplanen for psykisk Helse (1999-2008) er barn og unge med psykiske lidelser en prioritert målgruppe. I Opptrappingsplanen pekes det på at barn og unge i mange kommuner i liten grad har vært prioritert sammenlignet med voksne. Planene sier videre at "helsearbeidet i kommunene skal innrettes mot å hindre at lidelser oppstår , og når lidelse først oppstår- at denne ikke utvikler seg i mer alvorlig eller kronisk retning."

I Opptrappingsplanen anslår man at 15% av barn og unge har behov for hjelp som 1.linjetjenesten kan tilby, mens 5% har problemer som er så komplekse at de bør henvises til 2. linje psykisk helsevern for barn og unge. Når det gjelder psykisk helse skal grovt sett 1.linjetjenesten drive med forebyggende arbeid og ta ansvar for diagnostisering og behandling av pasienter med lettere psykiske vansker, eller lidelse i tidlig fase. Spesialisthelsetjenesten skal ta seg av pasienter med mer alvorlige og fremskredne psykiske lidelser.

Samspillet mellom de to tjenestene er svært viktig. En velutviklet og godt fungerende 1.linjetjeneste vil ha positiv effekt på dagens kapasitetsproblemer i andrelinjetjenesten. I tillegg vil det føre til mindre smerte for den enkelte og vil være gunstig samfunnsøkonomisk (Alseth et al. 2004).

Vest-Telemark består av 6 kommuner; Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke og Vinje. Tilsammen har kommunene ca 14500 innbyggere, hvorav ca 3500 er barn og unge fra 0 – 20 år. Arealmessig dekker området 7702 km2, dvs halvparten av hele Telemark fylke. Helsemessig tilhører området Helse Sør, med nærmeste 2.linjetjeneste for barn og unge lokalisert ved BUP Notodden. For innbyggerne i Vest-Telemark vil reisetid til BUP Notodden variere fra 1 til 2,5 timer, en vei.

En betydelig, og økende, andel av sakene som meldes til PPT Vest-Telemark er av typen "sosiale-emosjonelle vansker". Erfaringsmessig vil en del av vanskene være av en slik karakter at utredning og vurdering av tiltak krever kompetanse som ligger utenfor tjenesten

sitt område. Dette er saker som ofte involverer hele systemet barnet er en del av, fra familie til skole og vennearena, problemstillingene krever oppfølging over tid, og der bistand fra PPT alene ikke vil være nok for å skape endring i barnets situasjon. Samtidig er sakene kanskje ikke av den alvorlighetsgrad, ennå, at de kvalifiserer for inntak til spesialisthelsetjenesten for barn og unge.

Dette understreker betydningen av å styrke kompetansen i førstelinjen. I Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse (2003) blir det lagt vekt på at man skal kartlegge og evaluere ulike modeller for helhetlig tilbud til barn og unge. Sentralt står tiltak i forhold til å styrke personalet, for å styrke rekruttering og kompetanseutvikling. Et tiltak er økt rekruttering til og styrkning av psykososial kompetanse i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Særlig rekruttering av psykologer, barnevernspedagoger og forskolelærere (tiltak 35). Et annet tiltak handler spesifikt om styrkning av psykologkompetansen i kommunene (tiltak 69).

3) Prosjektbeskrivelse:

Aktuellt prosjekt tar sikte på utprøving av en modell for interkommunal psykologtjeneste for barn og unge, der stillingen øremerket til psykisk helsearbeid innen kommunale tjenester fordelt ved følgende brøker: PPT 50%, Helsestasjon- og Skolehelsetjenesten 30%, samt Barnevern 10%. Den siste 10% øremerket samarbeid med 2.linjetjenesten.

Prosjekt ønsker å undersøke om tilføring av psykologkompetanse på tvers av eksisterende kommunale tjenestetilbud for barn og unge vil sikre et mer helhetlig tilbud til den enkelte, bidra positivt til kompetanseflyt mellom tjenesteområdene, samt styrke kompetansen om barn og unges psykiske helse på 1. linjenivå.

Vi ønsker i dette prosjektet å fokusere på barn/ungdom ut i fra erfaringer med at barn/ungdom trenger å bli møtt raskt og ikke settes på ventelister. Mange unge ønsker ikke henvisning videre til BUP. Psykiske lidelser er fortsatt ofte forbundet med skam og stigmatisering. Ved å styrke psykologkompetansen innen kommunale tjenester for barn og unge håper man at hjelpen skal bli mer tilgjengelig; det vil si at de tar den hjelpen de trenger, når de trenger den. Videre er tanken at et slikt lavterskelttilbud skal ha forebyggende effekt i forhold til alvorlige psykiske lidelser og forhindre en del videre henvisninger til spesialisthelsetjenesten.

Andre kommunepsykologers erfaringer er at det har vært spennende arbeidsoppgaver, men at de har savnet faglig tilhørighet og at det derfor kan være faglig ensomt (Mehus 2005., Strand 2001). I rapporten "Psykologkompetanse til kommunene" (Andreassen udatert) rapporterer 22% av psykologene at de ikke opplevde kollegial ivaretakelse i jobben, og 40% at de ikke hadde tilgang på psykologfaglig nettverk.

Vi ønsker derfor å prøve ut en ny samarbeidsmodell hvor noe av hensikten er at den skal ivareta den faglige forankringen og tilhørigheten ved at stillingen knyttes opp til spesialisthelsetjenesten. Man tenker seg et samarbeid der psykologen mottar veiledning fra psykologspesialist ved BUP Notodden, samarbeider med BUP Notodden om utredning og evaluering av aktuelle saker, samt er sikret deltagelse i fora av faglig karakter som foregår ved BUP Notodden. Tanken er at dette skal kunne motvirke den faglige ensomheten. I tillegg er intensjonen at den faglige forankringen i 2.linjetjenesten skal være med på å øke den

psykologiske kompetansen i 1.linjetjenesten. 10 % av stillingen er satt av til samarbeid med 2.linjetjenesten.

På denne bakgrunn ble det formulert følgende problemstillinger:

Problemstillinger:

- Vil denne modellen tilvirke mer helhetlig oppfølging av utsatte barn og unge i Vest-Telemark?
- Hvilke barn og ungdom er det som vil ha behov for hjelp fra 1.linje kommunalt nivå angående psykisk helse?
- Hva slags vansker, i hvilket omfang, søkes det hjelp for?
- Hva skiller disse fra de som vil ha behov for hjelp fra spesialisthelsetjenesten?
- Vil en slik modell bidra til økt kompetanse om barn og unges psykiske helse på tvers av tjenestetilbudene?
- Vil denne modellen kunne sikre faglig tilhørighet og motvirke psykologens ensomhetsfølelse i kommunen?

Innhold:

Arbeidsområdene vil omfatte planleggende, forebyggende, konsultativt og kurativt arbeid.

Vi tenker oss at den interkommunale psykologstillingen i tillegg vil få et særskilt ansvar som bindeledd mellom 1.linjen og 2.linjetjenesten ved BUP Notodden. Det er et ønske å sikre et bedre samarbeid og kompetanseflyt mellom nevnte tjenester, slik at kunnskap om kommunene tilflyter 2.linje, og spesialisttjenestens kompetanse blir tilgjengelig for 1.linjetjeneste og kommunenes innbyggere.

Satsning på gruppertilbud

Det skal iverksettes gruppertilbak frems for enkelttilbak der en anser at barnet/ungdommen kan profitere på dette. Spesielle målgrupper for gruppevirksomhet er:

- Barn og unge som sliter sosialt, lære sosiale ferdigheter.
- Barn og unge som opplever ensomhet/tristhet/depresjon eller lav selvfølelse.
- Barn og unge som har vært utsatt for trakassering og mobbing.
- Barn og unge med spisevansker/selvskading.
- Barn og unge med posttraumatiske belastningsreaksjoner.
- Barn og unge med ADHD.
- Barn og unge med psykisk syke foreldre.

4) Målsetting:

Hovedmål: Utvikle en modell som evner å fange opp førskole barn og elever med psykososiale vansker og begynnende psykiske lidelser på et så tidlig stadium som mulig for å forhindre en skjeutvikling

Delmål: Styrke kompetanse på barn og unge og psykiske helse inne 1 linje arbeid i Vest-Telemark

Delmål: Skape et tettere samarbeid mellom ulike instanser for å kunne tilby barn og unge i Vest-Telemark en mer helhetlig oppfølging av psykososiale vansker.

Delmål: Prøve ut en modell for faglig tilknytning til BUP systemet for psykologer i 1 .linjetjenesten, for å sikre forankring som igjen kan bidra til økt stabilitet i stillinger for psykologer i 1 .linjetjenesten.

Veien dit

- Tilgjengelighet ved PPT Vest-Telemark, ressurs tilsvarende 0,50 stilling. Stillingen er øremerket psykisk helsearbeid. Aktuelle arbeidsoppgaver kan være råd og veiledning til ansatte ved, og brukerne av, PPT. Andre oppgaver vil være enklere utredning og behandling. Tilbudet skal være et lavterskelttilbud og elevene skal kunne ta direkte kontakt med tjenesten. Støttesamtaler skal være et tidsavgrenset tilbud til elevene. Ved behov for videre oppfølging skal eleven henvises videre til 2.linjetjenesten.
- Fast tilstedeværelse ved de ulike helsestasjonene i Vest-Telemark, ressurs tilsvarende 0,30 stilling. Skal være disponibel for ansatte ved helsestasjon og brukerne. Det forutsettes tett samarbeid med skolehelsesøster og ansatte ved skolene og barnehagene. Arbeidsoppgavene er fordelt mellom: Råd, veiledning av ansatte ved tjenesten, råd , veiledning av foreldre, bistå i enklere utredning av barn og unge, støttesamtaler, grupper og individuell tilrettelegging for enkelt barn. Starte grupper i samarbeid med skolehelsesøster og helsestasjonene.
- Tilgjengelig ved Barnevernssamarbeidet i Vest-Telemark, ressurs tilsvarende 0,10 stilling. Arbeidsoppgaver kan være råd, veiledning til ansatte i tjenesten, bistå i fagutvikling samt evt bistand i enkeltsaker.
- Fast tilstedeværelse ved BUP Notodden, ressurs tilsvarende 0,10 stilling. Arbeidsoppgaver vil være utvikling av felles samarbeidsprosjekter, delta ved intern fagutvikling samt oppfølging av enkeltsaker.

Forutsetninger for å lykkes med prosjektet og prosjektets betydning

Voksne for Barn er en ideell medlemsorganisasjon som arbeider for barn og unges psykiske helse, og er opptatt av at barn og unges interesser synliggjøres og ivaretas. Målet er at alle barn i Norge skal få en omsorgsfull oppvekst preget av trygghet og ivaretakelse. Voksne for Barn har tilbud for, og er pådrivere for ny kunnskap om, barn og unge, foreldre og omsorgspersoner, for alle som arbeider med barn og unge. Som kunnskapsorganisasjon er vi opptatt av tværfaglighet på alle nivå rundt barn og unges psykiske helse. Et av hovedområdene til Voksne for Barn er fagutvikling/prosjektarbeid. Organisasjonen ønsker å være en ressurs i arbeidet rundt barn og unges psykiske helse og "Oppvekstbanken" er opprettet som en idebane for dette. Her finnes det oversikt over statlige føringer, lovverk og god praksis innen feltet barn og unges psykiske helse. Aktuelt prosjekt integrerer Voksne for Barn sine kjerneverdier når det gjelder behov for tværfaglighet i arbeidet rundt barn og unges psykiske helse og fagutvikling. Prosjektet vil gjennom sin forankring i Voksne for Barn få tilgang til et større ressursnettverk, kunnskap som er opparbeidet gjennom mer enn 40 år, og tilgang til de virkemidler organisasjonen har vært med å utvikle til bruk i møte med barn og unge og psykisk helse. Voksne for Barn vil aktivt bruke aktuelt prosjekt til å prøve ut en ny modell for tilføring av kompetanse om psykisk helse hos barn og unge til den arenaen som ligger nærmest barnets eget miljø. Kunnskap fra prosjektet vil bli gjort tilgjengelig på Voksne for Barn sine nettsider (www.vfb.no).

Prosjektledelsen er også kjent med at Norsk Psykologforening i disse dager starter opp et prosjekt der hovedmålet består i å legge tilrette for økt bruk av psykologkompetansen i

kommunene og bedre utnyttelse av psykologressursene i det kommunale helsearbeidet. Det vil være naturlig å knytte aktuelt prosjekt opp mot dette arbeidet, både for å sikre tilhørighet for prosjektet i en større kontekst, skape grunnlag for en god evaluering av prosjektet samt bidra til utvikling av nye modeller for psykologers bidrag til psykisk helsearbeid på kommunalt nivå. Voksne for Barn ser dette som viktig for å sikre tilgang til stabil kompetanse på psykisk helse, barn og unge, innen 1. linjetjenesten.

5) Organisering og kostnader:

Organisering

Psykologen vil være tilsatt som 100% kommunepsykolog.

Stillingen er tenkt kontorplassert ved PPT Vest-Telemark.

Fungering som kommunepsykolog i Vest-Telemark reguleres av communehelselovgivningen.

Når det gjelder organisatorisk plassering av stillingen er det ulike muligheter for dette;

- Alt 1. Det opprettes en egen stilling som interkommunal psykolog, et IKS (interkommunalt selskap) med eget styre. Psykologtjenesten vil da være plassert som en interkommunal instans på lik linje med Vest-Telemark PPT og Barnevernssamarbeidet i Vest-Telemark. Stillingen kontorplasseres ved PPT Vest-Telemark, leder av PPT får en tilleggsfunksjon som nærmeste leder og har personalansvar.
- Alt. 2 En annen mulighet vil være å plassere stillingen i Vest-Telemark PPT, men da som "kommunepsykolog" og ikke PP-rådgiver. Leder ved PPT Vest-Telmark blir nærmeste leder og har personalansvar. Stillingen vil fortsatt være regulert av kommunehelselovgivningen, heller enn "Opplæringsloven" som gjelder for vanlig drift innen PPT.
- Alt.3 En tredje variant kan være å la en av kommunene i Vest-Telemark være vertskommune for tjenesten. Stillingen kontorplasseres fortsatt ved PPT Vest-Telemark.
- Alt 4 En siste variant vil være ulike kombinasjoner av overnevnte løsninger.

Avklaring av organisatorisk plassering skal være gjort i løpet av første fase av prosjektet. Arbeidsoppgaver avtales og beskrives ytterligere samtidig, i første fase av prosjektet.

Kostnader:

	2007	2008
Lønn inkl sosiale utgifter (Lønn * 41.7 %)	581 000 kr	
Lønn og 3 % lønnsøkning		598 000 kr
Kurs, konferanser	25 000 kr	25 000 kr
Frikjøp, kontorressurs	20 000 kr	20 000 kr
Møtevirksomhet	5 000 kr	5 000 kr
Nødvendig materiell	20 000 kr	0
Totalt beløp pr år	651 000 kr	648 000 kr

Estimert kostnadsramme for hele prosjektet er kr 1 299 000 kr.

6) Framdriftsplan:

Høst 2006

- Nov 2006 til feb 2007: Organisatorisk plassering avklares. Møte med skolene/barnehagene og gjeldende helsesøstre i Vest-Telemark: Klarlegge forventninger.

Vår 2007:

- Møte med PPT, Barnevernet og BUP: Avklaring/avgrensing og samarbeid.
- Etablere samarbeidsrutiner, klarlegge forventninger, planlegging av oppstart av grupper i kommunene, og på tvers av kommunegrensene, i samarbeid med de ulike tjenestegiverne.
- Starte veilederstilbud til øvrige tjenesteytere innen området psykisk helse for barn og unge.
- Inntak, og oppstart, av henviste enkeltsaker i forhold til enklere utredning og behandling.
- Starte psykologtjenestens samtaletilbud ved skolene og helsestasjon for ungdom.

Vår 2007 – vår 2008:

- Arbeidsoppgavene utføres.

Høst 2008:

- Arbeidsoppgavene utføres.
- Evaluering av prosjektet.
- Utskriving av sluttrapport.

7) Evaluering:

Evalueringsmateriell vil bli utarbeidet i samarbeid med øvrige 1 linjetjenester innen psykisk helse i Vest-Telemark for å tilpasses evaluering av prosjektets mål: Ny modell for forebyggende helsetjeneste, økt kompetanse etter innføring av tjenesten og økt samarbeid rundt oppfølging av utsatte barn og unge i Vest-Telemark, samt styrket faglig tilknytning for psykologer i 1.linje communal tjeneste.

Et viktig fokus vil være brukerne sine erfaringer; samarbeidsparter innen kommunal 1.linje i Vest-telemark og barn/foreldre som er i kontakt med tjenesten. Skriftelig materiell som lages underveis vil tjenestens brukergruppe og samarbeidsparter bli bedt om å evaluere.

Foreløpig plan

- Halvårs evalueringer: Fortløpende halvårsrapport ferdig 01.06.07, 01.12.07 og 01.06.08.
- Styringsgruppen + prosjektleder møtes i slutten av juni og midten av desember for vurdering.
- Endelig halvårsrapport ferdig 01.07 og 31.12 gjeldende år.
- Endelig rapport ferdig 31.12.08
- **Rapporten skal også inneholde:**
 1. Antall konsultasjoner årlig.
 2. Beskrivelse av problematikk håndtert i 1.linjetjeneste.

3. Antall henvisninger videre til 2.linjetjeneste.
4. Hva slags problematikk som blir viderehenvist.
5. Antall saker som det er innledet tverrfaglig/tverretatlig samarbeid rundt.
6. Oversikt over gruppetilbud saom er gitt ved skolene og helsestasjonene.
7. Oversikt over hvor mange barn og unge det er iverksatt individuell oppfølging av for å sikre fullføring av skolegang.

Tall fra PPT, helsestasjon/skolehelsetjeneste og Barnevern hver for seg.

Tilbakemeldingene skal gis styret for Vest-Telemark PPT og Voksne for Barn i form av skriftelig rapport hvert halv år.

Videreføring

Avhengig av vellykkethet vil prosjektet kunne videreføres som et fast kommunalt tilbud for barn og unge, pårørende og kommunale tjenesteytere for denne gruppen i Vest-Telemark.

Aktuell litteratur:

Alseth, ø., Andreassen, B. (2004) Kraftsenterundersøkelsen. Psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunene. Rapport fra Norsk Psykologforening.

Andreassen,B. (udatert) Psykologkompetanse til kommunene. Rapport fra første fase; Innsamling av data. Norsk Psykologforening.

Mehus, M. (2005) psykolog på helsestasjon for ungdom. Tidsskrift for Norsk Psykologforening. 42, 224-225.

Nou 2005: 3 Fra stykkevis til helt (En sammenhengende helsetjeneste)

Opptrappingsplanen for Psykisk Helse (1999-2008)

Sammen for psykisk helse (Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse- 2003)

Strand, N. (2001) Psykologkompetanse til kommunene. Tidsskrift for norsk Psykologforening. 38, 1061-1062.

Kviteseid, juni 2006

Sign:

Sign:

Voksne for Barn

Vest-Telemark PPT, prosjektleder

Til Samarbeidspartier

Kviteseid 20.04.09

Evaluering av prosjektet "Interkommunal psykologtjeneste Vest-Telemark. Over alle
grader"

Prosjektleder er psykolog Gørild Kanstad. Prosjektet hadde oppstart 01.01.07 og er inne i sitt siste driftsår, med slutt dato 18.10.2009. Prosjektet har administrativt vært underlagt PPT Vest-Telemark, og denne tjenesten har i samarbeid med organisasjonen Voksne for Barn vært ansvarlige for gjennomføringa av prosjektet. Prosjektet er finansiert gjennom Helse- og Rehabilitering. Som del av prosjektet inngår evaluering av prosjektet i forhold til måloppnåelse. Det skal gis en tilbakemelding på nytteverdien av prosjektet for prosjektgruppa, søkerorganisasjonen samt målgruppene for prosjektet. Sentrale spørsmål som ønskes besvart i sluttrapporten er hvilke erfaringer som er gjort gjennom prosjektet, hva som er frambrakt av ny kunnskap, og hvilke konsekvenser de frambrakte resultatene gir. Sluttrapporten skal også inneholde en konklusjon i forhold til videreføring av prosjektet; er det grunnlag for videreføring av prosjektet, på hvilken måte kan det i så fall skje, skal det gjøres endringer mht samarbeidsparter, mål, annet, eller skal prosjektet nedlegges?

For å lettere kunne komme i posisjon til å evaluere prosjektet og ferdigstille denne sluttrapporten ber jeg om hjelp fra prosjektets samarbeidsparter. I det følgende gis en kort redegjørelse for bakgrunnen for prosjektet, mål og målgrupper. Videre har jeg utarbeidet et evalueringsskjema jeg ønsker at dere fyller ut og returnerer til meg. Det vil her være anledning til å både krysse av svar, samt komme med utdypende kommentarer.

Jeg ber leder ved enheten om å kopiere opp, dele ut evalueringsskjemaet til øvrige ansatte ved enheten, samt samle inn og returnere svarene i vedlagte ferdig frankerte konvolutt. Svarfrist 8 mai!

På forhånd takk!

Med hilsen

Gørild B. Kanstad

Bakgrunnen for prosjektet:

Opptrappingsplanen for Psykisk helse (1999-2008) hadde barn og unge med psykiske lidelser som prioritert målgruppe. Planen pekte på at barn og unge i mange kommuner i liten grad har

vært prioritert sammenlignet med voksne. Et uttalt mål for helsearbeid i kommunene har vært at arbeidet skal innrettes mot å hindre at lidelser oppstår, og når lidelse først oppstår skal arbeidet innrettes mot at denne ikke utvikler seg i mer alvorlig eller kronisk retning.

Opptrappingsplanen anslo at 15% av barn og unge har behov for hjelp som 1.linjetjenestene/kommunale tjenester skal/kan tilby, mens 5% har vansker av en slik grad at de bør henvises 2 linje psykisk helsevern for barn og unge. SHdir¹ poengterer at ansvaret for å vurdere symptomenes alvorlighetsgrad og avgjøre om eventuell utredning og behandling skal gjøres i primær- eller spesialisthelsetjenesten ligger hos kommunehelsetjenesten og at det kreves spesialistkompetanse (psykolog eller lege) for å foreta en slik vurdering.

I Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse (2003) ble det lagt vekt på at man skal kartlegge og evaluere ulike modeller for helhetlig tilbud til barn og unge. Sentralt sto tiltak i forhold til å styrke personalet, styrke rekruttering og kompetanseutvikling. Et tiltak var økt rekruttering til, og styrking av, psykososial kompetanse i helsestasjons- og skolehelsetjenestene. Særlig rekruttering av psykologer, barnevernspedagoger og forskolelærere (tiltak 35). Et annet tiltak handlet spesifikt om styrking av psykologkompetansen i kommunene (tiltak 69).

PPT Vest-Telemark hadde i perioden fram mot prosjektet en økende andel tilmeldte saker av type "sosial-emosjonelle vansker". Erfaringsmessig var en del av sakene av en slik karakter at utredning og vurdering av tiltak krevde en kompetanse som lå utenfor tjenestens område. Dette var saker som ofte involverte hele systemet barnet var en del av, fra familie til skole og vennearena, problemstillingene krevde oppfølging over tid, og der bistand fra PPT alene ikke ville være nok til å skape endring i barnets situasjon. Samtidig var sakene kanskje ikke av den alvorlighetsgrad, ennå, at de kvalifiserte for inntak til psykisk helsevern barn-unge.

Prosjektet har dekt alle 6 kommunene i Vest-Telemark. Avstand til nærmeste 2 linjetjeneste for barn-unge er for innbyggerne her fra 1-2,5 timer hver vei. Geografisk plassering langt unna nærmeste spesialisttjeneste innen psykisk helse barn-unge, samt det faktum at regionen utgjør 6 kommuner med et samlet befolkningstall på ca 15000, gav grunnlag for en hypotese om at kommunale tjenester for barn og unge i regionen her har behov for metoder og kompetanseutvikling som står i forhold til de spesielle utfordringer dette distriktet har til forskjell fra mer sentrale strøk. En vil kunne forvente det samme brede spekteret av vansker som i befolkningen for øvrig, men der hyppighet av samme type vanske blant de som søker hjelp er redusert. Dette gir utfordringer for tjenestene i form av å kunne opparbeide seg kompetanse og utarbeide tiltak i forhold til hver enkelt vanske.

Aktuelt prosjekt har tatt sikte på å prøve ut en modell for interkommunal psykologtjeneste for å svare på et nasjonalt presentert behov for tilføring av psykologkompetanse til kommunale tjenester. Prosjektet har øremerket stillingsressurser til arbeid med psykisk helse barn-unge fordelt ved PPT 50%, Helsestasjon-skolehelsetjeneste 30%, Barnevern 10%, samt samarbeid med spesialisthelsetjenesten 10%. Prosjektet har ønsket å undersøke om tilføring av psykologkompetanse på tvers av eksisterende kommunale tjenestetilbud for barn-unge vil sikre et mer helhetlig tilbud til den enkelte, bidra positivt til kompetanseflyt mellom tjenesteområdene, samt styrke kompetansen om psykisk helse barn-unge i de kommunale tjenestene som betjener barnepopulasjonen i Vest-Telemark.

¹ Veileder for psykisk helsearbeid for voksne i kommunene (SHdir, 2005) og veileder for psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunene (SHdir, 2007). Sosial- og Helsedirektoratet.

"Interkommunal psykiatritjeneste Vest-Tromsø: Over alle grenser?"

Evalueringsskjema:

1

Skjemaet er fylt ut av ansatt i:

Helsestasjon Barnevern PPT Kommunal psykiatritjeneste

2

Jeg har benyttet prosjektet til:

- Egen fagutvikling gjennom veiledning på meg som fagperson
- Veiledning på individtsaker
- Veiledning på systemsaker
- Prosjektleder har deltatt inn som co-terapeut/konsulent i mine klientsamtaler
- Jeg har henvist enkeltsaker til prosjektet, til samtaleoppfølging
- Jeg har henvist enkeltsaker til prosjektet, til utredning
- Jeg har henvist systemsaker til prosjektet
- Jeg har samarbeidet med prosjektet om undervisningsopplegg knyttet til psykisk helse

3

Min kontakt med prosjektleder:

- Deltatt i fast veiledningsgruppe
- Tatt direkte kontakt ved behov

Hvis deltatt i veiledningsgruppe:

Hva er bakgrunnen for at du har prioritert å bruke tid til veiledning?

Hva har veiledningen hatt fokus på?

Hva opplever du veiledningen har gitt deg som fagperson?

Hvis ikke deltatt i veiledning gjennom prosjektet skyldes det (mulig å sette flere kryss)

- Hardt arbeidspress og har ikke kunnet prioritere tid til dette.
- Opplever å ikke ha fått tilbud om veiledning fra prosjektet.
- Vansklig tilgjengelig veiledningstilbud mht tidspunkt, datoer etc.
- Opplever tilbuddet som lite relevant for mine arbeidsoppgaver.
- Opplever tilbuddet som lite faglig kompetent.
- Har få/ingen saker jeg opplever som utfordrende mht forståelse av psykisk helse.
- Mottar veiledning andre steder.
- Andre grunner (uttyp hvis ønskelig): _____

4

Deltagelse på kurs i regi Interkommunal psykologtjeneste:

Prosjektet har som et av sine mål å bidra til kompetanseheving (teori og metode) lokalt og har invitert samarbeidsparter til 2 fagkurs:

Jeg har deltatt på kurs: Ja / Nei

Hvis Ja: (Vennligst fyll ut nedenfor)

Å lede samtalegrupper for barn. Opplæring i modell for gruppeltak i regi Voksne for Barn. (Dato 31 jan og 01 feb 2008)

Jeg opplevde kurset som nyttig i forhold til mitt arbeid: (Kryss av det som passer best for deg)

Svært enig Litt enig Vet ikke Litt uenig Svært uenig

Om vold og omsorgssvikt mot barn: *Den gode starten- og hva når starten ikke blir så god?* (Dato 11 og 12 nov 2008)

Jeg opplevde kurset som nyttig i forhold til mitt arbeid: (Kryss av det som passer best for deg)

Svært enig Litt enig Vet ikke Litt enig Svært uenig

5

Nytte av prosjektet

Hva har vært nyttig/positivt med prosjektet i din erfaring? (Gi en kort tilbakemelding)

Hva kunne det vært fokusert mer/mindre på i prosjektet i din erfaring? (Gi en kort tilbakemelding)

6

Behov for rekruttering av psykologer til arbeid i kommunen

Regjeringen har som uttalt mål å styrke kompetansen om psykisk helse og behandlingstilbuet til personer med psykiske vansker på kommunalt nivå. Et av tiltakene er rekruttering av psykologer til arbeid kommunalt. Helse- og omsorgsdepartementet har bevilget 20 millioner i statsbudsjettet for 2009 for å rekruttere psykologer til kommunene. ShDir skal våren 2009 jobbe med å fordele tilskudd til kommuner som søker på disse midlene.

Vurderer du det slik at Vest-Telemark kan ha nytte av en slik stilling? Ja / Nei

Kommentarer på evt plassering og organisering av en slik stilling? (hver kommune ansetter lokalt vs interkommunalt samarbeid om stilling, organiseres inn under en allerede etablert tjeneste vs egen tjeneste, fokus på barn vs familie vs voksen, hovedfokus på veiledning av øvrige tjenester vs direkte pasientbehandling/terapi etc.)

Interkommunal psykologtjeneste: Kort oppsummering av prosjektet pr 22.05.09
Sammendrag av svar på utsendt evalueringsskjema. Evalueringsskjemaet besvares anonymt.

Evalueringsskjemaet er sendt ut til prosjektets samarbeidsparter innen kommunal tjeneste barn-unge. Dette er PPT Vest-Telemark, Interkommunalt barnevernssamarbeid, samtlige helsestasjoner og kommunale psykiatritjenester i de 6 kommunene i Vest-Telemark. Dette er instanser som har fått tilbud om veiledning av prosjektleder i løpet av prosjektperioden og de har fått invitasjoner til de kurs som har vært satt opp i regi prosjektet.

PPT

Prosjektet har satt av 50% av tida til å bistå PPT i saker som er tatt inn her. PPT har ønsket å bruke mye av denne tida til utredning av enkeltelever, gjennom evnetester. PPT har hatt lite tilgang til interne ressurser i dette arbeidet slik at det har vært ønskelig å bruke prosjektet her. Prosjektleder har gitt enkeltelever som er oppmeldt PPT tilbud om psykologisk oppfølging over tid, det har særlig vært prioritert å ha et tilbud til elever i Seljord og Fyresdal da dette er kommuner som ikke har hatt interne stillinger øremerket psykisk helsearbeid barn-unge. Etterspørsmålet etter oppfølging har vært større enn hva prosjektet har kunnet dekke. Ansatte på PPT har ikke hatt tilbud om faste veiledninger med prosjektleder, da PPT har valgt å bruke prosjektet hovedsakelig til oppfølging og utredning av enkeltbarn.

Tilbakemeldinger fra PPT:

Antall svar: 4

- *Har benyttet prosjektet til:* 2 har benyttet prosjektet til veiledning på individsaker, 1 på systemsaker, 2 henvist saker til prosjektet til samtaleoppfølging, samtlige har henvist saker til utredning.
- *Kontakt med prosjektleder* har vært i form av å ta kontakt ved behov.
- *Deltatt i veiledning:* Ingen ved PPT har deltatt i fast veiledningsgruppe. De som har svart på hva som er grunnen til dette har krysset av for at den (1) ikke har oppfattet et tilbud om fast veiledning, hardt arbeidspress og liten tid til å prioritere veiledning (1), samt vanskelig tilgjengelig veiledningstidspunkt mht datoer etc (1). Anledning til å delta i fast veiledning med psykolog er ført opp som et ønske fra 1 på dette punktet.
- *Deltagelse på kurs:* 2 har deltatt på kurs i regi prosjektet. Kurset de har deltatt på er *Vold og omsorgssvikt mot barn*, der begge krysser av for at de opplevde kurset som *svært nyttig* i forhold til eget arbeid.
- *Nytte av prosjektet:* Tilbakemeldinger hva som har vært nyttig, positivt med prosjektet: Tilgjengelig psykolog, uformelt samarbeid, tilbud om utredning og oppfølging i enkeltsaker. At tilbuddet har vært viktig for enkeltpersoner, elever, som har behov for samtaler/utredning av psykolog. Gode innspill i forhold til problemer som dukker opp i individsaker.
- *Hva kunne det ha vært fokusert mer/mindre på?* Kunne ha vært organisert faste treffpunkt/veiledning, gjerne i gruppa men også tilbud om veiledning enkeltvis. Ønske om mer oppfølging/veiledning/bistand inn i familier.
- *Kan Vest-Telemark ha nytte av en kommunal psykologstilling?* Alle som har svart fra PPT krysser av for at V-T kan ha nytte av en slik stilling. Kommentarer på evt plassering, organisering er at det er behov for tjenester for både barn og voksne, at stillingen bør kunne tilby både veiledning av øvrige tjenester samt ha tilbud om individuell behandling. En annen kommentar er at *"små kommuner bør utvikle interkommunale kompetansenettverk, og at en slik stilling bør knyttes til eksisterende nettverk som PPT eller BVS"*.

Helsestasjon

Prosjektet har hatt 30% av tida avsatt til oppfølging av saker med forankring i helsestasjonene i Vest-Telemark. Samtlige helsestasjoner har fått tilbud om veiledning fra prosjektleder, 2 helsestasjoner har pr i dag ikke tatt i mot tilbuddet. Dette er Nissedal, der helsesøster meldte tilbake at hun var delvis sykemeldt og i redusert stilling og derfor ikke aktuelt med veiledning. Den andre kommunen er Fyresdal. De helsestasjoner som benytter prosjektet til veiledning har ønsket det i størrelse 2 timer 1xpr mnd.

Tilbakemeldinger fra helsestasjoner:

Antall svar: 4

- *Har benyttet prosjektet til:* 3 har benyttet prosjektet til veiledning på individsaker, 1 på systemsaker og 1 har benyttet egenveiledning til utvikling av seg som fagperson.
- *Kontakt med prosjektleder* har vært i form av å ta kontakt ved behov.
- *Deltatt i veiledning:* 2 har deltatt i fast veiledningsgruppe. Disse oppgir som grunn til at de har ønsket veiledning: faglig utvikling, kompetanseutvikling, det å kunne tenke høyt sammen og få faglig respons, annet perspektiv, på sakene en står oppe i. Metodeutvikling, og støtte på å stå i vanskelige klientsaker er også faktorer som er nevnt her. 2 krysser av for at de ikke har deltatt i fast veiledning. De har utdypet grunnen til dette med at man ikke har oppfattet et tilbud om fast veiledning (1) og hardt arbeidspress og liten tid til å prioritere veiledning (1). Anledning til å delta i fast veiledning med psykolog er ført opp som et ønske fra 1 på dette punktet.
- *Deltagelse på kurs:* samtlige som har svart har deltatt på kurs i regi prosjektet. 1 har deltatt på kurset *Vold og omsorgssvikt mot barn*, og krysset av for at den opplevde kurset som *svært nyttig* i forhold til eget arbeid. 3 har deltatt på kurset *Å lede samtalegrupper for barn*, og alle 3 opplevde kurset som nyttig eller svært nyttig i forhold til eget arbeid.
- *Nytte av prosjektet:* Tilbakemeldinger hva som har vært nyttig, positivt med prosjektet: Tilgjengelig psykolog, relevant veiledning og rådgivning, god oppfølging. Tilbud om veiledning nevnt som en ressurs til egen arbeidssituasjon.
- *Hva kunne det ha vært fokusert mer/mindre på?* Respondenten på den helsestasjonen som sier vedkommende ikke har opplevd å ha mottatt tilbud om veiledning nevner at det var store forventninger til prosjektet, og at helsestasjonen kunne fått mer veiledning i det arbeidet som gjøres der.
- *Kan Vest-Telemark ha nytte av en kommunal psykologstilling?* Alle som har svart fra helsestasjonene krysser av for at V-T kan ha nytte av en slik stilling. Kommentarer på evt plassering, organisering er at *interkommunalt samarbeid er viktig for å ha kontakt med andre instanser, men at kommunen også ville ha stor nytte av egen psykolog i egen kommune*.

Barnevern

Prosjektet har øremerket 10% av prosjekttida til samarbeid og veiledning knytta til Barnevernssamarbeidet Vest-Telemark. Det har vært tilbud om faste veiledninger 2 timer 2xmnd, gjennom prosjektperioden.

Tilbakemeldinger fra barnevern:

Antall svar: 4

- *Har benyttet prosjektet til:* Alle har benyttet prosjektet til veiledning på individsaker, 1 på systemsaker, 1 har henvist enkeltsaker til prosjektet for samtaleoppfølging, og 1 har samarbeidet med prosjektleder om undervisningsopplegg knytta til psykisk helse.
- *Kontakt med prosjektleder* har vært i form av deltagelse i fast veiledningsgruppe (alle) samt 3 har også tatt direkte kontakt ved behov.

- *Deltatt i veiledning:* Samtlige som har svart har deltatt i fast veiledningsgruppe. Disse oppgir som grunn til at de har ønsket veiledning: Veiledning er viktig, godt og nødvendig i barnevernsarbeid, bra å få nye innspill i kompliserte saker og at det er et opplevd behov for psykologkompetanse særlig i forhold til forståelse av ulike barns adferd, symptomer, og måter å jobbe med sakene videre. Andre kommentarer her går på at veiledningen har gitt en bredere vurdering i barnevernssaker, og at det har tilført behandlingsalternativ i kompliserte saker.
- *Deltagelse på kurs:* 2 har svart at de har deltatt på kurs i regi prosjektet. Begge har deltatt på kurset *Vold og omsorgssvikt mot barn*, 1 har deltatt på kurset *Å lede samtalegrupper for barn*, og begge to krysser av for at de opplevde kursene som *svært nyttig* i forhold til eget arbeid.
- *Nytte av prosjektet:* Tilbakemeldinger på hva som har vært nyttig, positivt med prosjektet: Nyttig med tilgjengelig psykolog i barnevernsarbeidet, det er en faglig kompetanse som trengs i Vest-Telemark. Opplevd som nyttig å ha lav terskel for henvisning av barn til samtaleoppfølging. Nyttig med tilbudet om veiledning. Det at prosjektleder kan stille som co-konsulent i spesielle saker er nevnt som positivt. Det nevnes også som positivt at prosjektet har fungert som en nyttig link til å forstå andre faggrupper fra helsestasjon, ppt, psykiatritjenestene og familiekontor.
- *Hva kunne det ha vært fokusert mer/mindre på?* Mer tid til prosessveiledning på en selv som fagperson er nevnt her, samtidig som det trekkes fram at det også er en ting som er vanskelig å prioritere tid til.
- *Kan Vest-Telemark ha nytte av en kommunal psykologstilling?* Alle som har svart fra barnevern krysser av for at V-T kan ha nytte av en slik stilling. Kommentarer på evt plassering, organisering er at en ser nytte av en *interkommunalstilling som gjerne er knyttet opp til en fremtidig interkommunal psykiatritjeneste, eller at stillinga knyttes til PPT eller barnevernssamarbeides som alt er interkommunale*. En siste kommentar er at *Barnevernet gjerne tar ansvar (for stillinga) om det følger økonomisk tilskudd med (etablering av) stillinga*.

Kommunal psykiatritjeneste

Prosjektet hadde opprinnelig ikke øremerka tid spesielt til veiledning og samarbeid med psykiatritjenestene, men så nytten av det ved oppstart i prosjektet. Ansatte innen kommunal psykiatritjeneste som jobber med barn og unge (psykisk helsearbeider eller tilsvarende) har derfor tilbud om veiledning gjennom prosjektet. Den kommunen har slike stilinger har disse deltatt i fast veiledningsgruppe i hele prosjektpersonen. Seljord og Fyresdal er de av Vest-Telemarksommunene som ikke har hatt ansatte i slik stilling underveis i prosjektpersonen. I tillegg til ansatte i psykiatrien har 1 fra Kvitsund deltatt inn i gruppa, da vedkommende jobber med direkte klientarbeid inn mot elevgruppa på Kvitsund, og ikke har hatt tilgang til annet faglig nettverk. Veiledningene har form av 2 timer, 2xmnnd.

Tilbakemeldinger psykiatritjenestene:

Antall svar: 8

- *Har benyttet prosjektet til:* 5 har benyttet prosjektet til egen fagutvikling gjennom veiledning på enselv som fagperson, 5 til veiledning på individsaker, 2 på systemsaker, 3 har benyttet prosjektleder som co-terapeut inn i egne saker, henvist enkeltsaker til prosjektet for samtaleoppfølging (2) og til utredning (2), henvist systemsaker til prosjektet (1) og 3 har samarbeidet med prosjektleder om undervisningsopplegg knytta til psykisk helse.
- *Kontakt med prosjektleder* har vært i form av deltagelse i fast veiledningsgruppe (6) samt 3 har også tatt direkte kontakt ved behov.

- **Deltatt i veiledning:** 6 av de som har svart har deltatt i fast veiledningsgruppe. Disse oppgir som grunn til at de har ønsket veiledning: *Faglig utvikling, hjelp til å vurdere saker, møte andre i samme type stillinger og utvikle faglig innhold i stillingene og faglig nettverk.* Andre utdypende kommentarer går på at veiledning gir økt forsvarlighet i egen praksis (i forhold til lovverk og metoder), økt fagkompetanse og trygghet i yrkesutøvelsen. De 2 som ikke har benyttet tilbudet om veiledning utdypet dette med at: *Mottar veiledning annet sted (1), og Ikke tradisjon i kommunen for veiledning samtidig med at kommunestyret strøk stillingen som var øremerka barn-unge, og at innsatsen dermed må ligge på et annet nivå.*
- **Deltagelse på kurs:** 6 har svart at de har deltatt på kurs i regi prosjektet. 4 har deltatt på kurset *Vold og omsorgssvikt mot barn*, 4 har deltatt på kurset *Å lede samtalegrupper for barn*. Samtlige krysset av for at de opplevde kursene som *nyttig* eller *svært nyttig* i forhold til eget arbeid.
- **Nytte av prosjektet:** Tilbakemeldinger på hva som har vært nyttig, positivt med prosjektet: Veiledning. Å få tilgang til faglig nettverk og samarbeidsparter i andre kommuner og instanser. Det å få tilbud om kurs lokalt i Vest-Telemark oppleves å bidra til økt kjennskap til og samarbeid med andre tjenester, lett tilgang på psykologkompetanse. Nettverk som basis for å videreforske kommunale psykiatristillinger barn-unge, samt bidrar til å øke trivsel i stillingen.
- **Hva kunne det ha vært fokusert mer/mindre på?** Ingen kommentarer.
- **Kan Vest-Telemark ha nytte av en communal psykologstilling?** Samtlige krysser av for at V-T kan ha nytte av en slik stilling. Kommentarer på evt plassering, organisering går på verdien av en interkommunal tjeneste. At stillingen bør yte veiledning men også direkte pasientbehandling. En nevner også at det kunne vært nyttig å ha avklart hvor stor del av stillingen som kan brukes i den enkelte kommune (til oppfølging av klienter).

Oppsummering

Prosjektet får overveiende positiv tilbakemelding. Veiledning er et tilbud som er godt mottatt, og er etterspurt. Lokal kursing på tvers av etater og kommuner er og trukket fram som nyttig i forhold til å bli kjent med hverandres kompetanse og som grunnlag for tverrfaglig/tverrretatlig/interkommunalt samarbeid. Samtlige ser verdien av en slik stilling i Vest-Telemark.

**Sak 51/2009 Samhandlingsreformen i eit utvida perspektiv.
Innspel frå Nav.**

Bakgrunn.

I e-post av 14. mai 2009 frå Gerd Kari Skaalen, Nav Tokke vert det formidla eit innspel frå Nav Telemark, Skien til kommunane i Vest-Telemark.

Notatet bygger på samhandlingsreformen innan helsesektoren og dei signal som er gjeve frå sentralt hald om meir helsetenester og behandling der folk bur.

Notatet viser til trøngen for å bygge opp helsefagleg kompetanse ute i distrikta og prosessen i attføringsbedriftene som går i same retningen.

Det vert vist til at det må vera lite ynskjeleg å bygge opp 2 parallelle helsefagleg miljø i kommunane og at ein må sjå desse prosessane i samanheng.

Kristian Høy frå Nav Telemark vil vera tilstades og orientere nærmare om saken på rådsmøtet 3. juni.

Samhandlingsreformen i et utvidet perspektiv

Et innspill fra NAV Telemark, Skien 080509 til kommunene i Vest Telemark

I løpet av juni 2009 legger regjeringen fram samhandlingsreformen i form av en stortingsmelding.

Sagt om samhandlingsreformen:

Norge bruker mest i verden på helse, men får ikke mest helse igjen for hver krone. Det er systemet det er noe galt med. Manglende kontakt mellom sykehus og kommuner er det viktigste hinderet for å gjøre helsetjenesten enda bedre. Dette skal vi nå gjøre noe med. Samhandling skal skje på grunn av, ikke på tross av systemene, sier Bjarne Håkon Hanssen.

Formålet med samhandlingsreformen er mer helsetjenester og behandling der folk bor. Vi ønsker også tidligere og en mer helhetlig behandling. Da må vi flytte kompetanse og penger til kommunene. Derfor er jeg svært glad for at vi kan sette i gang noen pilotprosjekter som vi kan lære av i arbeidet videre med reformen, sier kommunal- og regionalminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Jeg er svært opptatt av at kommuner utvikler institusjoner med forsterket helsetilbud, slik at pasientene får gode tjenester i nærmiljøet sitt. Dermed unngår pasienter som ikke har behov for sykehustjenester unødvendige sykehusinnleggelsjer. Jeg er derfor glad for at vi kan dele ut 47 millioner kroner til i alt 30 prosjekter som på ulike måter tar opp i seg bedre samarbeid mellom helse- og omsorgsvirksomheter, sier helse- og omsorgsminister Bjarne Håkon Hanssen.

(sitatene er hentet fra "ODIN")

NAV's kjøp av helsetjenester og kommunenes eierskap til attføringsbedriftene - kort framstilling av en grunnide.

Per i dag kjøper NAV helsetjenester som bl.a. leveres av attføringsbedrifter. Attføringsbedriftene er eid av kommunene. Grepkonsernet i Grenland er per i dag hovedleverandør av bl.a. tiltaket Arbeidsrettet rehabilitering for sykmeldte. Noen av attføringsbedriftene i Vest Telemark er underleverandører til Grep.

Leveransen av denne tjenesten er basert at leverandøren har nødvendig helsefaglig kompetanse. I Telemark har det over noe tid blitt bygget opp slik kompetanse i en del av attføringsbedriftene. Dette innebærer tilsetting av for eksempel sykepleiere, fysioterapeuter, psykolog og etter hvert lege. Også i Vest Telemark bygges slik kompetanse opp, men forholdene er mindre og attføringsbedriftenes ressurser for små til at de hver for seg kan etablere slik kompetanse i "full skala".

For NAV's er kombinasjonen av arbeid og helse stadig viktigere. Vår satsing på å komme tidligere inn i sykdomsforløpet, eventuelt bidra til forebygging og å gjøre arbeidsplassen til den viktigste arenaen for oppfølging fører til endringer i mønsteret for vår etterspørsel. I stede for å sette inn tiltak etter lang tid, når en person har fått innvilget attføring, ønsker vi nå i større grad å sette inn tiltak tidlig i sykdomsforløpet. Dette fører til mindre etterspørsel etter attføring og vil dermed redusere det

"tradisjonelle livsgrunnlaget" for attføringsbedriftene. De må videreutvikle seg. Vi ser dessuten at dette nyutviklede tilbudet - i skjæringspunktet mellom arbeid og helse - er minst like relevant for mange av de "tradisjonelle attføringsbrukerne".

I samhandlingsreformen er det en sentral ide at de lokale helsetjenestene skal styrkes, også den forebyggende delen. Kommunene skal overta en del av ansvaret og fra det statlige helsevesenet. Med andre ord må det bygges opp en økt helsefaglig kompetanse i kommunene. I den nåværende prosjektfasen er det stimulert sterkt til å utvikle tilbud på tvers av kommunegrensene (mindre kommuner).

I denne situasjonen kunne vi kommet til å oppleve – også på mindre steder – oppbygging av to parallelle helsefaglige miljøer i kommunene – begge eid av kommunen(e). Dette vil sannsynligvis ikke være hensiktsmessig ?

Konklusjon

Vi ønsker på denne bakgrunn å spille inn ideen om å vurdere en oppbygging av helsetjenester i forbindelse med samhandlingsreformen i attføringsbedriftene. Dette vil kunne bidra til:

- Utvikling av et større og mer robust helse- og arbeidsfaglig miljø. Der det vil være mulig å få både varierte og spesialiserte tilbud. Forhåpentligvis vil dette kunne bidra til å gjøre det mer attraktivt å jobbe med helserelaterte tjenester på mindre steder.
- Det må være mulig å spare administrative ressurser.
- Modellen vil kunne sikre høy grad av arbeidsfokus inn i helsearbeidet. Dette er ingen selvfølge i dag.
- Innbyggere og arbeidsgivere vil få et samordnet og godt tilbud.

Fra NAV sin side tror vi den pågående prosessen med sammenslåing / fusjonering av de lokale attføringsbedriftene i Vest Telemark passer godt inn i dette bildet. Vi mener en fusjonering vil optimalisere mulighetene.

Et annet aspekt ved dette er at NAV's innkjøp av denne type helsetjenester foregår ved anbud. I dette ligger det selvfølgelig en usikkerhet. Men usikkerheten vil være langt større uten basis i et tyngre helsefaglig miljø.

Med hilsen

Kristian Høy

Nav Telemark

Sak 52/2009 Innspel til kollektivplanen.

Bakgrunn.

Telemark fylkeskommune har sett i gang arbeidet med revisjon av kollektivtrafikkplan for Telemark. Hensikten er å oppdatere og tydeleggjera sentrale element i eksisterande plan, "Kollektivplan for Telemark, mars 2003".

Det vert arbeidd etter følgjande framdriftsplan:

- Fylkeskommunen engasjerer konsulentfirma til å bistå i planprosessen
- Kommunane og regionane spelar inn planer, strategisk viktige moment og opplysningar elles. Dette kan vera kommunanes klima- og energiplanar, kommuneplanar/sentrale delplanar, status og behov forkollektivknutepunkt, andre planer/aktuelle vedtak.
- Anna underlag for planprosessen er beskrive i "Kravspesifikasjon for innhenting av konsulent" og "Stamlinjer i Telemark - sluttrapport frå Vestviken Kollektivtrafikk". Kommunane/regionane bør spele inn moglege merknader til desse så snart det let seg gjera.
- Opent interessentmøte 25. juni der kommunar, regionar, politikarar, administrasjon, transportselskap og andre interessentar vert inviterte.
- Opent lanseringsmøte 27. august der konsulentfirma og fylkesadministrasjonendrøftar forslaga i førekant av høyringsprosessen.
- Høyringsrunde førebels antyda i veke 40 – 45.
- Endeleg politisk handsaming tidleg på nyåret 2010.

Det er opning for at moglege innspel og merknader frå vår region vert spela inn så snart som nåd slik at desse kan vera med å gje grunnlag for det vidare arbeidet. Det er vidare lagt opp til ein formell høyringsrunde til hausten der ytterlegare merknader kan meldast inn.

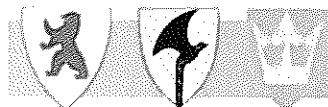
Vest-Telemarkrådet har det siste året gjort fleire vedtak i høve til kollektivtrafikk som viser eit auka engasjement og eit tydleg uttrykt ynskje om å delta i beslutningsprosessane.

I møte 19. mai 2009 handsama Vest-Telemarkrådet sak 45/2009 *Kollektivplan for Telemark* og gjorde slikt vedtak:

Vest-Telemarkrådet viser til arbeidet med revisjon av kollektivplan for Telemark og gjev regionrådsleiar i oppdrag å legge fram forslag til organisering og representasjon i ei arbeidsgruppe for kollektivtrafikk i regionen. Forslaget vert å legge fram på neste rådmøte.

Som grunnlag for nærmare drøfting på møtet 3. juni legg vi fram følgjande forslag:

- *Det opprettast ei arbeidsgruppe beståande av personar frå administrativt og/eller politisk hald i kommunane. Arbeidsgruppa skal vera ressursgruppe for Vest-Telemarkrådet i saker gjeldande kollektivtrafikk og kan i tillegg ha representasjon frå viktige aktørar innan kollektivtrafikken i regionen som til dømes Telemark Bilruter og andre.*
- *Medlemmene av gruppa får ansvar for å spele inn aktuelle saker, finne fram naudsynte planer og annan dokumentasjon, ha kontakt med dei ulike brukargruppene og såleis vera kontaktpersonar i høve til regionrådsleiar og arbeidet i KID-gruppa i Telemark fylkeskommune.*

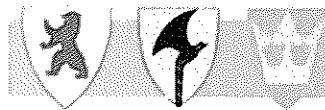

KONKURRANSEGRUNNLAG

Enkeltanskaffelse med forhandlinger

Kollektivplan for Telemark

Tilbudsfrist: 25.05.2009 klokken 14.00

1 Generell informasjon

1.1 Oppdragsgiver

1.1.1 BTV Innkjøp

Buskerud, Telemark og Vestfold fylkeskommuner har etablert en felles innkjøpsenhet, BTV Innkjøp. Dette er et felles administrativt samarbeid som er utviklet i henhold til en avtale inngått mellom fylkesrådmennene i de tre fylkeskommunene. Medarbeiderne er ansatt i sine respektive fylkeskommuner og Innkjøpssjef i Buskerud fylkeskommune er faglig ansvarlig for samarbeidet og har fullmakt til å undertegne avtaler på vegne av de tre fylkeskommunene.

BTV Innkjøp yter også innkjøpstjenester til alle kommuner i Buskerud, 11 kommuner i Telemark og fylkesmennene i Telemark og Buskerud.

Innkjøpssamarbeidet representerer en befolkning på ca. 600.000 personer spredt over 32 400 km². Mer info finner du på www.bfk.no/innkjop.

1.1.2 Bakgrunn for oppdraget

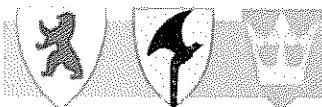
Hensikten med oppdraget er å oppdatere og tydeliggjøre sentrale elementer i eksisterende plan, *Kollektivplan for Telemark, mars 2003*, som skal gi føringer for kollektivtilbudet i Telemark fra 2010. Det skal være et dokument som på en pedagogisk måte synliggjør trender, målsettinger, ansvarsforhold mellom ulike myndigheter og tiltak for kollektivtrafikken i Telemark. Planen vil også være et viktig grunnlagsdokument for revisjon av kommunale planer.

Vi ønsker oss en ny og framtidsrettet kollektivplan. Kollektivtrafikken skal sees på som en integrert og nødvendig del av hele samfunnsutviklingen og en mulighet til en bedret regional utvikling.

I arbeidet skal det legges vekt på å gjøre kollektivtrafikktilbuddet mest mulig attraktivt. Dette gjelder særlig for arbeidsreiser, handlereiser, for ungdom og for eldre som er avhengig av et godt kollektivtilbud for å komme seg ut. Gode og effektive kollektivknutepunkter skal være del av kollektivløsningene og en sentral del av by- og stedsutviklingen. Det skal legges til rette for alle trafikkantgrupper, også for turister på veg fra byen til fjellet (grønn turisme). Tilbuddet skal være universelt utformet og vurderes for sann tids informasjon.

Avtalen med kollektivtrafikkoperatørene i Telemark utløper juni 2010. En revidert kollektivplan vil være en viktig del av de politiske føringerne som gis for utvikling av kollektivtilbuddet.

Hovedoppdraget (foreløpig rapport) skal være sluttført 15.09.2009. Den forløpige rapporten skal deretter legges ut til høring i kommunene og aktuelle interesseorganisasjoner. Hovedutvalg for infrastruktur vil bli orientert om dette i møte 17.09.2009. Konsulenten forutsettes å justere planen i henhold til innkomne merknader i perioden fram til saken presenteres og drøftes i hovedutvalget 12.11.2009. Eventuelle justeringer foretas av konsulenten i etterkant av møte 12.11.2009 i samarbeid med TFK.

Endelig politisk behandling foretas tidlig 2010.

Eventuelle justeringer i forbindelse med den politiske behandlingen utføres også av konsulenten.

Telemark fylkeskommune koordinerer arbeidet og er oppdragsgiver.

1.2 **Informasjon om regelverket**

Det anbefales at den enkelte tilbyder gjør seg kjent med rammevilkårene for offentlig innkjøp. Fornyings- og administrasjonsdepartementet har lagt ut grunnleggende informasjon om "hvordan selge til det offentlige".

Link til denne siden er:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/Tema/Konkurransepoltikk/Listeside-konkurransepoltikk/Regelverket-for-anskaffelser/Offentlige-anskaffelser-Vil-du-selge-til.html?id=439148>

Konkurransen er regulert av lov om offentlige anskaffelser av 16.juli 1999 med tilhørende forskrift. Informasjon om regelverket er å finne på Fornyings- og administrasjonsdepartementets internetsider:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/Tema/Konkurransepoltikk/Listeside-konkurransepoltikk/Regelverket-for-anskaffelser.html?id=445762>

2 Generelle betingelser

2.2 **Anskaffelsens omfang/ oppdragsbeskrivelse**

Oppdraget vil innebære utarbeidelse av ny kollektivplan for Telemark, med utgangspunkt i Kollektivplan for Telemark fra 2003.

Det skal legges vekt på følgende punkter i forhold til kollektivplan for Telemark fra 2003:

- Dagens situasjon – en oppdatering (kapitel 3)
- Utviklingstrekk, planer og mål – med vekt på trender og målsettinger (kapitel 4)
- Utvikling av kollektivtilbudet på kort og lang sikt – med alternative forslag til sammenhengende kollektivnett i Telemark der buss, bane, ferje og taxi inngår og der knutepunkter, rutefrekvens og korrespondanser er vist. (kapitel 5)
- Nødvendige rammer for kobling mellom kollektivtrafikken i Grenland og distrikts-Telemark må inngå i planarbeidet.
- Prioriterte tiltak på kort og lang sikt og ansvarsforhold. (kapitel 7)

Med fokus på disse områdene innebærer det at øvrige kapitler i kollektivplanen kan reduseres eller utgå. Sluttdokumentet skal være lettfattelig og entydig.

Følgende arbeid forutsettes gjennomført som er del av oppgaven:

- Gjennomføre nødvendig registrering og kartlegging av dagens tilbud for buss, bane, ferje og drosjer og vurdere resultatene fra gjeldene plan. – kapitel 3
- Registrere og kartlegge nåværende og fremtidig transport behov (arbeid, fritid ungdom, reiseliv) inkl. resultater fra pågående prosjekter – kapitel 3 og 4
- Definere struktur for knutepunkter og holdeplasser (innhold, service). – kapitel 5

- Innarbeide forslag til nytt stamnett og frekvenser for buss og bane (jfr. pågående forslag til VKT-rapport for stamlinjer for busstrafikken). – kapitel 5
- Utarbeide to alternative kollektivløsninger for Grenland, ett med bybane og ett uten bybane (se Sluttrapport Grenland Bybane etappe 1).
- Foreslå tiltak i prioritert rekkefølge i henhold til mål – kapitel 7
- Beskrive konsekvensene ved å tilby et minstetilbud (må defineres), og konsekvensene av foreslalte tiltak innenfor satsingsområder – kapitel 7
- Standarder for takstsoner og billeteringssystemer. Forslag til tiltak.
- Beskrive kollektivtrafikkens regionale konsekvenser, så som attraktivitet, miljø og klima, sosiale tilbud, på kort og på lang sikt. Det skal tas hensyn til best mulig korrespondanser mellom regioner og landsdeler.

Medvirkning

Det forutsettes at tilbyder deltar og er aktiv part på følgende:

- 2 - 4 dialogmøter med fylkeskommunen og samarbeidsgrupper knyttet til kollektivtrafikk
- 1 åpent møte/seminar underveis i prosessen, fortrinnsvis i løpet av juni 09

Aktuelle aktører må trekkes med i prosessen for en best mulig forankring av kollektivplanen. Konsulenten bør ha god kontakt med kommunene i kartleggingsprosessen.

Konsulenten bør ta kontakt med et representativt utvalg av:

- operatørene
- representanter for bussjåførene
- brukerrepresentanter

for å få inn fakta og innspill i tidlig fase.

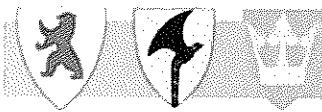
Dokumenter og grunnlag

Det skal tas hensyn til følgende grunnlagsdokumenter og vedtak i utarbeidelse av planen:

- Søknad til Samferdselsdepartementet, datert 16.01.2009, om støtte til bedre kollektivtransport i distriktene for 2009, m/svar
- Kollektivplan for Telemark 2003
- Kollektivtrafikkplan for BTV, fase 1
- Infrastrukturplan for Grenland 2003
- Senterstrukturplan for Telemark 2005
- Knutepunktsutvikling i Buskerud, Telemark og Vestfold, mai 2007
- Politiske vedtak siden 2005 som berører utviklingen av kollektivtrafikken i dag
- Politiske vedtak i regionrådene

Pågående prosjekter som skal vurderes i planen:

- Mulighetsstudie knyttet til banetilbuddet i Midt-Telemark. (Midt-Telemarkrådet og Jernbaneforum Sør)
- Notat fra Railconsult AS om Bratsbergbanen – en ryggrad i kollektivsystemet. Behov for en snarlig og varig totalløsning.
- Sluttrapport Grenland Bybane etappe 1, 2008
- Utvikling av TT-ordningen (Vestviken Kollektivtrafikk)
- Bedre kollektivtransport i distriktene – søknad 2009/ svar fra Samf.deptet mars 2009
- Belønningsordningssøknaden 2009 m/svar

- Stamlinjer Telemark februar 2009
- Handlingsplan for universell utforming av holdeplasser i Grenland mai 2008
- Handlingsplan for fremkommelighet for buss i Grenland juni 2008
- Bystrategi Grenland/Framtidens byer – Porsgrunn og Skien
- Konseptvalgutredning (KVU) Grenland/ Transportmodell Grenland
- NSB planlegger en stor ruteendring fra desember 2011 - nye togurer må integreres i det totale stamrutenettet for Telemark og tilgrensende regioner

Strategi, mål og nye tiltak for kollektivtrafikken i Telemark må kobles til

- Regional planstrategi (under utarbeidelse). Relevante utviklingstrekk.
- Kommunenes klima og energiplaner (særlig mål og tiltak innenfor areal og transport)
- Kommuneplanene (areal- og samfunnssdelene), og sentrale delplaner
- Status og behov på de sentrale kollektivknutepunktene
- Andre politiske vedtak, satsingsområder eller prosjekter som bygger oppunder samordnet areal og transportutvikling og påvirker kollektivtrafikken

Bakgrunnsdokumenter fås ved henvendelse til oppdragsgiver / kommunene.

Kollektivplanen skal konkludere i forhold til bestilling og gi forslag til løsninger.

Tilbudet skal inneholde alle de opplysninger som denne tilbudsinnbydelsen stiller krav om, og alle spørsmål skal besvares. Ufullstendige tilbud kan bli forkastet.

2.3 Anskaffelsesprosedyre

Anskaffelsen defineres som *prioritert tjeneste*, jf forskriftens vedlegg 5, pkt 5 og følger forskriftens del I og del III.

Etter at tilbudene er kommet inn vil oppdragsgiver velge ut hvem som skal inviteres til forhandlinger blant de leverandørene som tilfredsstiller kvalifikasjonskravene.

I henhold til § 11-8 vil det skje en første reduksjon av tilbydere i forkant av forhandlingene. Det vil likevel inviteres et tilstrekkelig antall tilbydere til forhandlingene til å sikre reell konkurranse. Aktuelle tilbydere til forhandlingene velges ut etter en evaluering av tildelingskriteriene.

2.4 Forbehold

Eventuelle forbehold til konkurransegrunnlaget, inkludert bilag, spesifiseres under forbehold i tilbuddet. Dersom oppdragsgiver ikke tar hensyn til forbeholdene, må leverandøren beskrive hvilke konsekvenser dette får, og prissette konsekvensene.

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å anta hele eller deler av et tilbud, forkaste alle tilbud samt å avlyse konkuransen fullstendig, dersom det foreligger saklig grunn.

Tilbyder kan ikke gjøre endringer i tilbuddet eller kalle tilbuddet tilbake etter tilbudsfrist.

2.5 Tilbudsfrist

Tilbuddet skal være oppdragsgiver **i hende** senest:

Mandag 25.05.2009 kl 14.00.

For sent innleverte tilbud vil bli avvist.

2.6 Innlevering av tilbud

Et- 1 – sett av tilbuddet, skriftlig og elektronisk på minnepenn (NB: Ikke pdf-format!), fullstendig utfyldt, sendes/leveres i nøytralt lukket forsendelse merket ”**Tilbud Kollektivplan for Telemark**” til:

Virksomhet	Telemark fylkeskommune
Kontaktperson:	Birger Falch-Pedersen
Postadresse:	Fylkeshuset, 37 06 Skien
Besøksadresse:	Fylkesbakken 6, 3706 Skien

Tilbuddet skal være utformet på norsk, men brosjyrer kan leveres på engelsk, dansk eller svensk.

Tilbuddet skal ikke limes, stiftes, innbindes på en måte som vanskelig gjør kopiering.

All kommunikasjon, inklusive forhandlinger mv, skal foregå på norsk.

Tilbud pr. e-post aksepteres ikke.

2.7 Vedståelsesfrist

Tilbyder må stå ved sitt tilbud i 4 måneder fra tilbudsfrist.

2.8 Tilbudsåpning

Det vil ikke bli foretatt offentlig tilbudsåpning. De innkomne tilbudene vil bli åpnet av to representanter fra oppdragsgiver. Tilbudene vil bli protokollført. Tilbud som ikke er i samsvar med konkurransegrunnlaget kan bli forkastet.

2.9 Omkostninger

Omkostninger som tilbyderen pådrar seg ved utarbeidelsen av tilbuddet vil ikke bli refundert av oppdragsgiver.

2.10 Kontraktstildeling og kontrakt

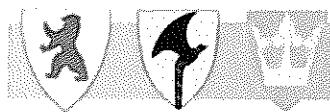
Oppdragsgivers beslutning om innstilling til valg av leverandør/er vil bli skriftlig meddelt alle deltakerne i konkurransen i rimelig tid før kontrakt inngås. Meddelelsen vil inneholde en begrunnelse for valget og angi frist for leverandører til å klage over beslutningen.

Det vil bli inngått avtale/kontrakt med den leverandør som får sitt tilbud antatt.

2.11 Orientering til tilbyder

Spørsmål i forbindelse med tilbuddet skal rettes til:

Kontaktperson:	Birger Falch-Pedersen (merkantilt) Torstein Fjeld (faglig)
Avd./adresse:	Telemark fylkeskommune
Telefon	35 58 42 00

E-post:	birger.falch.pedersen@t-fk.no
	torstein.fjeld@t-fk.no

Spørsmål i forbindelse med tilbudet skal være fremsatt skriftlig pr e-post i god tid før tilbudsfristens utløp, senest innen 11.05.2009, kl 10:00
De spørsmål som medfører svar som kan ha betydning for leverandørenes tilbud, vil bli anonymisert og likelydende svar vil bli sendt til alle som har registrert seg som interesserter.

3 Priser, betingelser og volum

3.1 Pris- og leveringsbetingelser

Prisene skal oppgis eksklusive mva., men inkludert alle leverandørens øvrige kostnader (gebyrer, godtgjørelser og lignende).

Fakturagebyr eller andre former for gebyrer aksepteres ikke. Jfr. oppdragsgivers standard avtalevilkår pkt 3.1.

3.2 Betalingsbetingelser

Avtales ved kontraktsforhandlinger.

3.3 Volum

Anskaffelsen har et foreløpig omfang i størrelsесorden NOK 600 000, eks mva.

Følgende dokumenter er lagt ut på: <http://www.telemark.no> og last ned dokumentene. Dette kan gjøres i perioden 17.04.09 til .11.05.09

- Søknad til Samferdselsdepartementet, datert 16.01.2009, om støtte til bedre kollektivtransport i distriktene for 2009
- Kollektivplan for Telemark, 2003
- Kollektivplan for BTV, fase 1
- Stamlinjer Telemark feb 2009
- Infrastrukturplan for Grenland 2003
- Senterstrukturplan for Telemark 2005
- Søknad til Samferdselsdepartementet om belønningsordningen 2009-04-15
- Sluttrapport Grenland Bybane etappe 1, 2008

De som laster ned dokumenter bes sende en melding om dette til følgende e-postadresse: birger.falch.pedersen@t-fk.no. Dette får at alle som ønsker å delta i konkurransen skal kunne motta eventuelle tilleggsopplysninger som kan fremkomme i kunngjøringsperioden.

Sak 53/2009 Delvis bompengefinansiering av utbygging av E 134 Haukeli – Seljestad.

Bakgrunn.

I brev av 14. mai 2009 frå Statens vegvesen region Vest vert Vest-Telemarkrådet invitert til å kome med uttale i samband med delvis bompengefinansiering av utbygging av E134 Haukeli – Seljestad. Andre høyningsinstansar er Odda og Vinje kommunar, Hordaland fylkeskommune, Hardangerrådet og Samarbeidsrådet for Sunnhordland.

Bakgrunnen er at Samferdselsdepartementet i brev av 16. september 2008 har bede om at det blir laga ein moglegheitsstudie for å kartlegge bompengepotensalet ved bygging av nye tunnelar på E134 over Haukelifjell og forbi Røldal. Departementet vurderer det som aktuelt å prioritere statlege midlar til å starte bygging av nye tunnelar i andre planperiode av Nasjonal Trasportplan 2010 – 2019. Moglegheitsstudien ligg no føre og høyringa inngår som ein del av oppdraget frå departementet.

Investeringskostnadene er rekna til å vera 2,5 mrd. 2009-kroner og det ligg til rette for utbygging i 2 etapper. Studien viser også at det er mogleg å delfinansiere prosjektet med bompengar både med parallel- og etterskotsinnkreving og ved berre etterskotsinnkreving.

Høyningsinstansane vert i sine uttaler oppmoda om å ta særleg stilling til følgjande:

1. *Er det interesse for at arbeidet med delvis bompengefinansiering av utbygging av E134 Haukeli – Seljestad skal halde fram ?*
2. *Skal ein i så fall legge opp til bruk av parallelinnkreving og etterskotsinnkreving eller berre etterskotsinnkreving ?*

Høyningsfristen er sett til 1. september 2009.

Forslag til uttale ligg som vedlegg til saken.

Statens vegvesen
Region Vest
6863 Leikanger

3. juni 2009

Delvis bompengefinansiering av utbygging av E134 Haukeli – Seljestad. Høyringsuttale.

Vi viser til høyringsbrev av 14. mai 2009 med vedlagt moglegheitsstudie gjeldande delvis bompengefinansiering av utbygging av E134 Haukeli – Seljestad, og meiner at denne gjev eit godt grunnlag for det vidare arbeidet.

Vest-Telemarkrådet sluttar seg såleis til innhalDET i moglegheitsstudien og ber Statens vegvesen halde fram arbeidet med delvis bompengefinansiering av E134 Haukeli – Seljestad.

I høve til mogleg bruk av parallellinnkreving legg vi vekt på at dette reduserer finanskostnadene monaleg og tilrår derfor at ein tek i bruk parallel- og etterskotsinnkreving.

Venleg helsing
Vest-Telemarkrådet

Olav Urbø
Regionordførar

Kjell Gunnar Heggenes
Regionrådsleiar

Statens vegvesen

«Adresselinje_1»
«Adresselinje_2»
«Adresselinje_3»
«Adresselinje_4»
«Adresselinje_5»
«Adresselinje_6»

Behandlende eining:
Region vest

Sakshandsamar/innvalsnr:
Per Einar Lædre - 51911542

Vår referanse:
2009/010785-004

Dykkar referanse:

Vår dato:
14.05.2009

Delvis bompengefinansiering av utbygging av E134 Haukeli - Seljestad. Høyring

Samferdsledepartementet har i brev av 16. september 2008 bede om at det blir gjort ein muligheitsstudie for å kartlegge bompengepotensialet i samband med eventuell bygging av nye tunnelar på E134 over Haukelifjell og forbi Røldal. I oppdraget inngår også lokal- og regionalpolitisk høyring av muligheitsstudien.

Utgreiinga er gjennomført etter retningslinjene i Statens vegvesens Handbok 102 Bompengeprosjekter, og føremålet er primært å kartlegga om det er mulig å delfinansiera prosjektet med bompengar og om det er politisk oppslutnad om ei slik ordning.

Muligheitsstudien viser etter Statens vegvesen si vurdering at det er mulig å delfinansiera prosjektet med bompengar, både med parallel- og etterskottssinnkrevjing eller berre med etterskottssinnkrevjing.

Me ber høyringsinstansane i sin uttale særleg ta stilling til spørsmåla:

1. Er det interesse for at arbeidet med delvis bompengefinansiering av utbygging av E134 Haukeli – Seljestad skal halde fram?
2. Skal ein i så fall legge opp til bruk av parallelinnkrevjing og etterskottssinnkrevjing eller berre etterskottssinnkrevjing?

Høyringsfrist er sett til 1. september 2009.

Med helsing

Signe Eikenes
Strategistabsleiar

Per Einar Lædre

Postadresse
Statens vegvesen
Region vest
Askedalen 4
6863 Leikanger

Telefon: 815 44 010
Telefaks: 57 65 59 86
firmapost-vest@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Lagårdsveien 80
4011 STAVANGER

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Båtsfjordveien 18
9815 VADSØ
Telefon: 78 94 15 50
Telefaks: 78 95 33 52

Hordaland fylkeskommune;Postboks 7900;5020 BERGEN;
Odda kommune;Opheimsgata 31;5150 ODDA;
Vinje kommune;3890 VINJE;
Telemark fylkeskommune;Fylkeshuset;3706 SKIEN;
Samarbeidsrådet for Sunnhordland;Postboks 444;5403 STORD;
Hardangerrådet;5780 KINSARVIK;
Vest-Telemarkrådet;Granlivegen 1A;3850 KVITESEID;
AS Haukelivegen;Postboks 134;3890 VINJE;

Statens vegvesen

Delvis bompengefinansiering av utbygging av E134 Haukeli - Seljestad

Mulighetsstudie

RAPPORT

Strategistaben

Høyringsutkast

Region vest
Strategistaben
Dato: 2009-05-12

Forsidebilde: Utsikt mot Dyrskar. Statens vegvesen/Erling Grønsdal

FORORD	4
SAMANDRAG	5
1. INNLEIING	7
1.1 GENERELT	7
1.2 LOKALT INITIATIV	7
1.3 AVGRENSEND AV RAPPORTEN	7
1.4 FRAMDRIFT – ST.MELD. NR. 16 (2008-2009) NASJONAL TRANSPORTPLAN 2010-2019	8
2. GENERELT OM BOMPENGEFINANSIERING.....	9
2.1 BOMPENGAR I EIT HISTORISK PERSPEKTIV	9
2.2 BOMPENGAR SOM FINANSIERINGSKJELDE.....	9
3. PRINSIPP FOR BOMPENGEFINANSIERING.....	11
3.1 ST.MELD. NR. 16 (2008-2009) NASJONAL TRANSPORTPLAN 2010-2019	11
3.1.1 <i>Definisjonar</i>	11
3.1.2 <i>Nytteprinsippet</i>	11
3.1.3 <i>Minimum 50 % bompengeandel</i>	11
3.1.4 <i>Bomstasjonar skal etablerast i tilknyting til prosjektet</i>	12
3.1.5 <i>Etterskotsinnkrevjing er hovudregelen</i>	12
3.1.6 <i>Lokal semje</i>	13
3.1.7 <i>Innkrevjingstid</i>	13
3.2 TAKSTRETNINGSLINJER	13
3.3 INNKREVJINGSSYSTEM.....	14
4. PROSJEKTBESKRIVING.....	15
4.1 GENERELT	15
4.2 DEI ENKELTE PARSELLAR	15
4.3 INVESTERINGSKOSTNADAR.....	16
5. FINANSIERINGSKOMPONENTAR.....	17
5.1 STATLEGE MIDLAR.....	17
5.2 FYLKESKOMMUNALE MIDLAR.....	17
5.3 KOMMUNALE MIDLAR	17
5.4 BOMPENGAR	17
5.5 PRIVATE MIDLAR	17
6. BOMPENGESTRATEGIAR	18
6.1 BEREKNINGSFØRESETNADER	18
6.1.1 <i>Trafikk</i>	18
6.1.2 <i>Bompengeandel</i>	19
6.1.3 <i>Scenaria</i>	20
6.1.4 <i>Investeringsplan</i>	20
6.1.5 <i>Prisnivå</i>	20
6.1.6 <i>Plassering av bomstasjonar</i>	20
6.1.7 <i>Etablerings- og driftskostnadjar for bomstasjonar</i>	21
6.1.8 <i>Renter og prisstigning</i>	21
6.1.9 <i>Innkrevjingstid</i>	21
6.1.10 <i>Takst- og rabattstruktur</i>	21
6.2 BEREKNINGER	22
6.2.1 <i>Generelt</i>	22
6.2.2 <i>Scenario 1 - Parallel- og etterskotsinnkrevjing</i>	22
6.2.3 <i>Scenario 2 – Etterskotsinnkrevjing</i>	23
6.2.4 <i>Kommentarar</i>	24
VEDLEGG 1 – BEREKNINGAR.....	25
SCENARIO 1 – PARALLEL- OG ETTERSKOTSINNKREVJING	25
SCENARIO 2 – ETTERSKOTSINNKREVJING	26

Forord

Samferdsledepartementet har i brev av 16. september 2008 bede Vegdirektoratet, i samarbeid med lokale myndigheter, å sette i gong arbeidet med ein muligheitsstudie for å kartlegge bompengepotensialet i samband med eventuell bygging av nye tunnelar på E134 over Haukelifjell og forbi Røldal – dersom det ligg føre et lokalt initiativ for slik finansiering.

Etter som Samferdsledepartementet i St.meld. nr. 16 (2008-2009) Nasjonal transportplan 2010-2019 vurderar det som aktuelt å prioritera statlege midlar til å starta bygging av nye tunnelar på E134 over Haukel i andre planperiode er det føresett lokal- og regionalpolitisk høyring av muligheitsstudien.

Odda og Vinje kommunar, Hordaland fylkeskommune samt Hardangerrådet, Samarbeidsrådet for Sunnhordland og Vest-Telemarkrådet har bede om at muleg delfinansiering av Haukelitunnelane med bompengar blir utgreidd.

Utgreiinga er gjennomført etter retningslinjene i Statens vegvesens Handbok 102 Bompengeprosjekter, der det heiter om muligheitsstudiar at:

"Formålet er primært å kartlegge om det er mulig å delfinansiere den aktuelle utbyggingen med bompenger, og om det vil være politisk oppslutning om en slik ordning."

Statens vegvesen Region vest har hatt ansvar for utgreiinga. Arbeidet er gjennomført i samarbeid med Region sør og med lokale myndigheter og interesserantar.

Statens vegvesen Region vest
Leikanger 12. mai 2009

Samandrag

Samferdsledepartementet har bede Vegdirektoratet, i samarbeid med lokale myndigheter, å gjennomføre ein muligheitsstudie for å kartlegge bompengepotensialet i samband med eventuell bygging av nye tunnelar på E134 over Haukelifjell og forbi Røldal – dersom det ligg føre et lokalt initiativ for slik finansiering. Oppdraget omfattar og lokal- og regionalpolitisk høyring av muligheitsstudien.

Som rekneeksempel er det i muligheitsstudien nytta byggestart i 2014 og fem års byggjetid. Men det strekast under at dette er ein illustrasjon og ikkje eit år for oppstart og anleggsperiode som Statens vegvesen går god for i dag. Det er vidare rekna med ein investeringskostnad på 2 500 mill. kr. Det er gjort berekningar for to scenaria: med og utan parallellinnkrevjing av bompengar (innkrevjing medan anlegget blir bygd).

Det er føreslått plassert ut to bomstasjonar, ein aust for Haukelitunnelen og ein vest for Røldalstunnelen. Med slik plassering er både nytteprinsippet og prinsippet om at bomstasjonane skal plasserast i tilknyting til prosjektet ivaretake. Slik plassering gjer det mulig å krevja inn bompengar frå alle som nyttar tunnelane, avhengig av om ein nyttar heile eller berre delar av anlegget. For eksempel vil trafikk frå Ryfylke/Røldal som skal vidare mot vest eller aust betala for bruk av ein tunnel medan gjennomgåande trafikk på E134 betalar for bruk av begge.

Som rekneeksempel er det i muligheitsstudien nytta byggestart i 2014 og fem års byggjetid. Det er vidare lagt til grunn at dei statlege midlane blir løyvt over same tidsrom og fordelt over heile byggjetida. **Men det strekast under at dette er ein illustrasjon og ikkje eit år for oppstart, tidsrom for anleggsperiode og løyving av statlege midlar som Statens vegvesen går god for i dag.**

Det er lagt til grunn innkrevjing i begge køyreretningane og at det blir flat rabatt på 13 % for køyretøy med AutoPASS-brikker. Då det særlig er dei tunge køyretøya som vil spara køyretøy- og tidskostnadar ved bygging av ny veg er det lagt til grunn at desse må betala fire gonger takst for lette køyretøy.

Full pris for lett køyretøy i ein bomstasjon er berekna til rundt 50 kr for lette køyretøy i det tilfelle der forholdet statleg andel/bompengeandel er 50/50 – ”hovudalternativet” i utgreiinga. Med AutoPASS-brikke blir taksten rundt 43 kr. I dette tilfellet blir meir enn halvparten av dei innbetalte bompengane nytta til å betala drifts- og finansieringsutgiftene. Dersom den statlege andelen blir 40 % vil rundt 70 % av bompengane måtte nyttast til å betala drifts- og finansieringsutgiftene, medan ein statleg andel på 60 % kan gjere at rundt 30 % av bompengane går med til slike utgifter. Tidspunkt for løyving av dei statlege midlane vil også spela inn.

Ikkje i nokon av scenaria, alternativa eller variantane som er berekna (med unnatak av to variantar der trafikkreduksjonen er fast) er det funne at trafikken etter opning blir redusert som følgje av innføring av bompengar. Først ved full pris for lette køyretøy på rundt 80 kr i kvar bomstasjon blir det inga trafikkauke, og med høgare bompengar blir det ein reduksjon av den totale trafikken. Men bompengesatsen for tunge køyretøy må opp i over 550 kr (full pris i kvar bomstasjon) før trafikken av slike køyretøy ikkje aukar etter opning. Det syner kor høg

betalingsvilje det er for tunge køyretøy, eller kor store beløp slike køyretøy sparar i ny situasjon i høve til dagens.

Med dei faste føresetnadane som ligg til grunn for berekningane, syner desse at det er liten endring i trafikken gjennom bomstasjonane ved endring av bompengesatsen. Årsaka til denne låge elastisiteten kan vere at dei fleste reisene er naudsynte, at det er få alternative ruter å velje mellom og at dei fleste reisene er lange reiser der bompengane ikkje utgjer nokon stor andel av dei totale generaliserte reisekostnadane. Ein må vere merksam på at elastisiteten kan endrast, m.a. som følgje av den uvisse som er knytt til både investeringskostnadar og trafikkta og til berekningar i tidleg fase generelt.

1. Innleiing

1.1 Generelt

Alle prosjekt på offentlig veg som vert planlagt helt eller delvis finansiert med bompengar med heimel i veglovas § 27¹ må godkjennast av Stortinget. Til slike prosjekt stilles det same krav til planprosess, plangrunnlag og kostnadsoverslag som til et prosjekt som skal finansierast fullt ut over dei offentlige budsjetter. Det inneberer at det ved godkjenning av et bompengeprosjekt skal ligge føre godkjent reguleringsplan og kostnadsoverslag med ei uvisse på +/- 10 %.

Det er Statens vegvesen, Vegdirektoratet, som kvalitetssikrar prosjektet og vurderer om det er grunnlag for å fremje saka. Viss det er grunnlag for å fremje saka vert det utarbeidd et forslag til stortingsproposisjon som blir sendt til Samferdselsdepartementet. Det er departementet som avgjer om saka skal fremjast for Stortinget. Først når Stortinget eventuelt har fatta vedtak om bompengeinnkrevjing er det heimel for å krevje inn bompengar.

Lokal tilslutning er viktig. Før bompengesaka kan leggast fram for behandling i Stortinget må det derfor vere fatta bindande lokale- og regionalpolitiske vedtak. Fylkeskommunen må også ha fatta forpliktande vedtak om finansieringsopplegg. Slikt vedtak bør bygge på resultatet av ein utgreiingsprosess der dei aktuelle problemstillingane knytte til finansiering av prosjektet er drøfta og der nødvendige prinsippvedtak er fatta undervegs.

Ein slik prosess vil normalt gå føre seg i tre fasar:

- **Fase 1:** Førehandsvurderingar (formalia, prinsipp for bompengefinansiering, inntektpotensial, mulige bompengestrategiar) og førebels politisk aksept.
- **Fase 2:** Kommunedelplan og prinsippvedtak.
- **Fase 3:** Reguleringsplanar og bindande vedtak.

Kvar av fasane er avhengig av resultatet av den førre, dvs. at dersom det i fase 1 ikkje blir gitt førebels aksept for bompengefinansiering vil ein ikkje gå vidare med fase 2 med mindre prosjektet kan finansierast utan bompengar.

1.2 Lokalt initiativ

Samferdsledepartementet har bede Statens vegvesen utarbeida ein muligheitsstudie for delvis bompengefinansiering av prosjektet nye Haukelitunnelar på E134 dersom det ligg føre lokalt initiativ til slik finansiering. Fylkesutvalet i Hordaland, Odda og Vinje kommunar samt Hardangerrådet, Samarbeidsrådet for Sunnhordland og Vest-Telemarkrådet står alle bak eit slikt initiativ og har fatta vedtak om dette.

1.3 Avgrensing av rapporten

Då det konkret er spurd om potensial for bompengeinntektar er ikkje andre formar for brukarbetaling enn bompengar vurdert som aktuelle og difor heller ikkje omtala.

¹ Se vedlegg, evt: <http://www.lovdata.no/all/II-19630621-023-004.html#27>

1.4 Framdrift – St.meld. nr. 16 (2008-2009) Nasjonal transportplan 2010-2019

Prioritering av midlar som vert løyva til utbygging av riksvegnettet skjer gjennom Nasjonal transportplan (NTP).

Regjeringa la fram stortingsmelding om Nasjonal transportplan den 13. mars 2009. I meldinga er E134 over Haukeli omtala (s. 241). Her heiter det:

I siste seksårsperiode legges det opp til å fullføre prosjektene E134 Damåsen – Saggrenda og E134 Gvammen – Århus. I tillegg videreføres Haugalandpakka.

Samferdselsdepartementet vurderer det også som aktuelt å prioritere statlige midler til å starte bygging av nye tunneler på E134 over Haukelifjell og forbi Røldal i Hordaland. Deler av strekningen har dårlig standard med smal og svingete veg og store hoydeforskjeller. Bygging av nye tunneler vil dessuten føre til en vesentlig innkorting av dette viktige sambandet for nyttetrafikken mellom Østlandet og Sør-Vestlandet. Prioriteringen er betinget av at det blir tilslutning til et opplegg for delvis bompengefinansiering av utbyggingen.

2. Generelt om bompengefinansiering

2.1 Bompengar i eit historisk perspektiv

Investeringar i vegsektoren er i dag eit sentralt verkemiddel både for næringsutvikling, økonomisk vekst og sosial velferd i vid forstand. Riksvegutbygging har tradisjonelt vore sett på som eit offentleg førehavande, der staten har hatt ansvaret for finansieringa. Ønsket og behovet for vegutbygging har alltid vore større enn det som har vore mogleg å innfri innanfor dei offentlege budsjettet. Som eit resultat av dette har bompengar oppstått som ein supplerande betalingsform, gjort mogleg gjennom trafikkantanes vilje til brukarbetaling.

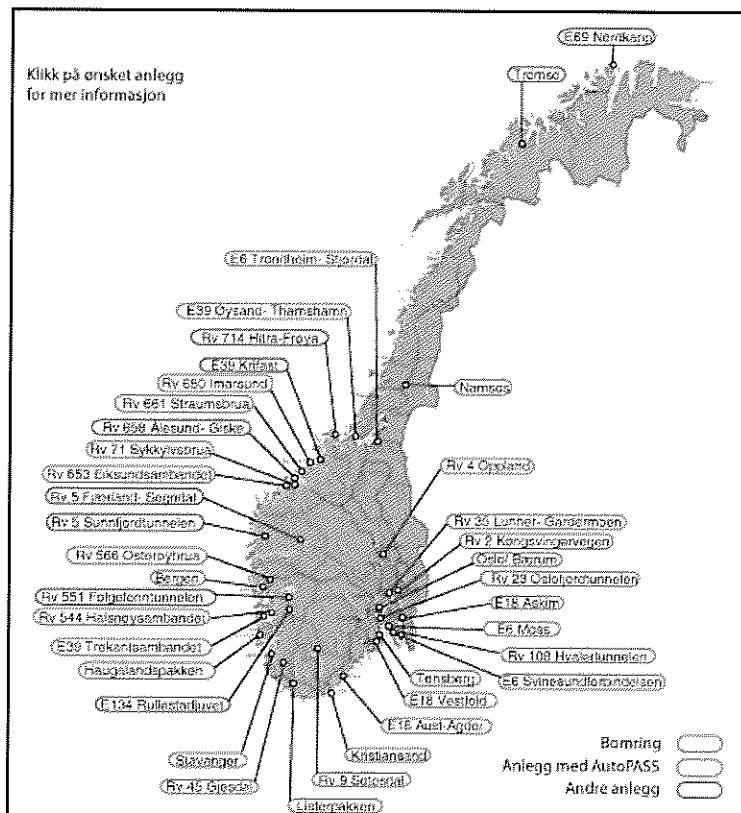
Bruk av bompengar for å finansiere vegbygging har lange tradisjonar i Noreg. Betalig for bruk av vegnettet, og då særleg bruer, oppsto for fleire hundre år sida, medan bompengefinansiering slik me kjenner den i dag oppsto tidleg på 1930-talet. Det første bompengeprosjektet i Noreg i nyare tid reknast å være Vrengen bru, opna i 1932.

Bompengar vart og brukt for å finansiera utbygging av Haukelivegen til heilårsveg, ei utbygging som var ferdig vinteren 1967/68. Mellom april 1968 og september 1990 passerte 6 mill. køyretøy Haukelifjell og betalte 125 mill. kr i bompengar.

2.2 Bompengar som finansieringskjelde

Frem til midten av 1980-årene blei bompengefinansiering hovudsakelig nytta til bruprosjekt for avløysing av ferjesamband. De fleste anlegga var distriktsprosjekt i dei vestlege og nordlege delane av Noreg, og hadde vanlegvis blanda finansiering med statlege midlar i tillegg til bompengebidrag. Sida anlegga ofte låg i trafikksvake område, utgjorde gjerne statsmidlane hovudfinansieringa.

Medan bompengeandelen tidligare hadde utgjort ein relativt liten del av veginvesteringane, skjedde det frå byrjinga av 1980-talet ei utvikling mot ei vesentleg auke av bompengefinansiering også på hovudvegnettet og i byane – det siste i form av bompengeringar. Omfanget av bompengefinansierte vegprosjekt auka sterkt, og har vært markant frem til i dag. I NTP 2010-2019 er rekna med rundt 60 mrd. kr frå bompengeselskapet til investeringar på riksvegnettet.

Kart som viser bompengeprosjekter. Kartet er ikkje komplett, m.a. er ikkje bompengar på ferjesamband vist. Kjelde: Norvegfinans

Talet på bompengeprosjekt i drift varierar årleg. Mange tidligare anlegg er nedbetalt og avvikla (samla over 100), men stadig nye anlegg har ført til at det samla talet på bompengeprosjekt i drift har vore jamt aukande (pr. 01.01.2008 var det 52 bompengeprosjekt som enten var i gong eller som var vedtatt satt i gong).

3. Prinsipp for bompengefinansiering

3.1 St.meld. nr. 16 (2008-2009) Nasjonal transportplan 2010-2019

I St.meld. nr. 24 (2003-2004) Nasjonal transportplan 2006-2015 peika Regjeringa på at det var ulike prinsipp knytt til bompengefinansiering, men at det gjennom praktiseringa var opna for mange unntak frå desse. Regjeringa meinte difor at det var behov for ei kritisk gjennomgang og innskjerping av prinsippa for bompengefinansiering og praktiseringa av desse. Slik gjennomgang er nå gjort i St.meld. nr. 16 (2008-2009).

I St.meld. nr. 24 (2003-2004) gav Regjeringa vidare klare føringar for kva slags prinsipp den meinte skal gjelda for framtidige bompengeprosjekt. Stortinget slutta seg i hovudsak til desse, jf. Innst. S. nr. 240 (2003-2004).

3.1.1 Definisjonar

Det er i hovudsak tre typar bompengeprosjekt: enkeltprosjekt, bomringar i by og "vegpakker" på det høgtrafikkerte vegnettet.

E134 over Haukelifjell er et typisk enkeltprosjekt.

3.1.2 Nytteprinsippet

Prinsippet betyr at alle som betaler bompengar skal ha nytte av prosjektet, og alle som har nytte av prosjektet skal betale bompengar. Om nytteprinsippet uttaler departementet i St.meld. nr. 16 (2008-2009):

Departementet ønsker nå å understreke at det er nødvendig med helt klare kriterier som gir en rettesnor for hvordan dette prinsippet skal følges. Ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 24 (2003-2004), jf. Innst. S. nr. 240 (2003-2004) s. 51, var flertallet i komiteen positive til forslaget om å innskjerpe retningslinjene for nytteprinsippet og at man viderefører muligheten med å ha andre retningslinjer for bypakker.

Dagens retningslinjer forutsetter at det skal være sammenheng mellom betaling og nytte. Det legges til grunn at de som betaler bompenger skal ha nytte av det aktuelle vegprosjektet det innkreves penger til. Likeledes må de som har nytte av et vegprosjekt, også være med å betale. Hovedregelen bør således være at bomstasjonen plasseres i nærheten av det prosjektet som bygges ut, slik at man oppnår en god sammenheng mellom betaling og nytte.

Også i EU og EØS-området står nytteprinsippet sterkt. Noreg har for tida fleire saker gåande med ESA der tolking av nytteprinsippet, som for tunge kjøretøy er nedfelt i direktiv 1999/62/EC, står sentralt. Dette gjer signal om å ha eit sterkt fokus på nytteprinsippet.

3.1.3 Minimum 50 % bompengeandel

Bompengeandelen på et prosjekt som skal delvis bompengefinansierast bør være minst 50 %. Som bakgrunn for kravet seier departementet:

Dagens retningslinjer stiller krav om at et bompengeprosjekt skal ha en bompengeandel på minst 50 pst. Denne andelen varierer fra prosjekt til prosjekt, og det finnes flere eksempler på bompengeprosjekter som har lavere bompengeandel enn 50 pst.

Regjeringen legger fortsatt til grunn at hovedregelen bør være at et bompengeprosjekt skal ha en bompengeandel på minst 50 pst. Departementet viser til Stortingets behandling av St.meld. nr. 24 (2003-2004) der dette ikke er satt som et absolutt krav.

Det skal såleis vere mulig å kunne fråvike kravet "når lokale forhold tilsier det", dvs. dersom kravet vil "kunne være til hinder for å realisere viktige prioriterte prosjekter i områder med lite trafikkgrunnlag".

I St.meld. nr. 16 (2008-2009) er det ikkje satt krav om nokon spesifikk andel bompengar på prosjektet E134 Haukelifjell.

Det er gjort berekningar med ulike bompengeandelar, jf. kap. 6.

3.1.4 Bomstasjonar skal etablerast i tilknyting til prosjektet

For bompengeprosjekt er hovudregelen at bomstasjonar skal plasserast i tilknyting til prosjektet, jf. avsn. 3.1.2. For enkelprosjekt som E134 over Haukelifjell er dette enkelt å praktisera.

3.1.5 Etterskotsinnkrevjing er hovudregelen

Det blir skilt mellom tre typar innkrevjing: førehandsinnkrevjing, parallelinnkrevjing og etterskotsinnkrevjing.

Førehandsinnkrevjing inneberer bompengeinnkrevjing utan at bygginga har starta, mens parallelinnkrevjing inneberer at innkrevjinga startar ved anleggstart. Slike innkrevjingar vil som regel ikkje være i samsvar med nytteprinsippet.

Etterskotsinnkrevjing inneberer at bompengeinnkrevjinga startar når vegen opnar for trafikk. Dette bør være hovudregelen ved ordinære bompengeprosjekt på vegnettet. Det er lettare å skapa forståing blant brukarane, og det er mest rett med utgangspunkt i nytteprinsippet. Dette må likevel vurderast i forhold til takstnivå og bompengeandel.

Om starttidspunkt for innkrevjing seier departementet:

Regjeringen vil med utgangspunkt i et rimelighetshensyn legge til grunn at det som hovedregel skal være etterskuddsinnkrevjing i bompengeprosjekter.

*Dette er i tråd med Stortingets behandling av St.meld. nr. 24 (2003-2004), der flertallet i komiteen mente at hovedregelen burde være etterskuddsinnkrevjing.
Komiteen så det pedagogiske poenget med at innkrevingen starter på den nye vegen etter at denne står ferdig. Samtidig mente flertallet at denne regelen må kunne fravikes i tilfeller der lokale forhold tilsier muligheten for parallelinnkrevjing og lokale myndigheter ønsker dette.*

Det er såleis opna for å fråvika hovudregelen i tilfeller der lokale forhold tilseier mulighet for parallelinnkrevjing og lokale myndigheter ønskjer det.

3.1.6 Lokal semje

Stortinget legg avgjerande vekt på at det er eit lokalt initiativ som ligg til grunn for bompengeprosjekt som vert lagt fram, og at det er lokal semje om dei.

3.1.7 Innkrevjingstid

Vanlig innkrevjingstid for bompengar er 15 år. Det er fleire eksemplar på at Stortinget har akseptert lengre innkrevjingstid, men da hovudsakelig på ferjeavløysingsprosjekt. Om dette seier Departementet:

Regjeringen legger til grunn at bompengeprosjekter maksimalt kan ha en innkrevingsperiode på inntil 15 år. Etter departementets vurdering vil usikkerheten knyttet til beregningene som legges til grunn for bompengeprosjektene stige etter hvert som antall år øker. På denne bakgrunn bør det som hovedregel ikke tillates en bompengeperiode ut over 15 år.

3.2 Takstretningslinjer

Pr. i dag gjelder Statens vegvesens handbok 199 Takstretningslinjer for bompengeprosjekter på offentlig veg frå 1997. Retningslinjene gjer høve til rabattar når det vert teikna eit abonnement og innbetalt forskott for ei gitt mengd passeringar:

- 50 passeringar: 30 % rabatt
- 350 passeringar: 40 % rabatt
- 700 passeringar: 50 % rabatt

Viss prisen for 700-passeringars abonnement for lette køyretøy blir meir enn 6 000 kr, blir kravet til mengd passeringar redusert til 250 og 500 for høvesvis 40 og 50 % rabatt.

Men det ligg nå føre ei revidert utgåve av EU-direktivet som gjeld rabattsystem for bomavgifter på veg. Verken gjeldande eller foreslått rabattsystem er i tråd med innhaldet i dette direktivet, som har reglar om ein "flat" rabatt. Med flat rabatt meiner ein at rabatten ikkje vert gjort avhengig av talet på passeringar eller storleik på førehandsinnbetalt beløp. Direktivet inneber at den flate rabatten kan rekna opp til 13 % for dei køyretøy som har AutoPASS-brikke.

Sidan Noreg ikkje er medlem av EU vil ikkje direktivet automatisk gjelda her, men som ei følgje av EØS-avtala nå Noreg implementera det i norsk rett gjennom ei eiga forskrift. Innan den tid kan Noreg be om tilpassingar til direktivet, noko Regjeringa også har gjort. Det er gjort nærare greie for dette i St.meld. nr. 16 (2008-2009), s. 88.

I den seinare tida er det utgreidd eller under utgreiing fleire bompengeprosjekt i Noreg der "flat" rabatt i samsvar med EU-direktivet vert lagt til grunn. Eksempel på slike prosjekt er:

- E6 Gardermoen – Kolomoen
- E18 i søndre Vestfold
- Rv. 7 Sokna – Ørgenvika
- Rv. 23 Linnes – Dagslett

I bompengeringen i Oslo blei det innført flat rabatt frå 1. juli 2008. Dei som har avtale med bomselskapet får 20 % rabatt medan trafikantar med AutoPASS-brikke og som ikkje har avtale med bomselskapet får 10 % rabatt.

3.3 Innkrevjingssystem

Mulige løysingar for innkrevjingssystem er:

- Automatisk innkrevjing i heilautomatiske bomstasjonar.
- Mynt- og/eller kortautomatar.
- Manuell innkrevjing.
- Automatisk innkrevjing kombinert med kort- og /eller myntautomatar.
- Automatisk innkrevjing kombinert med manuell innkrevjing.

Innkrevjingssistema er under kontinuerlig utvikling, og når bomstasjonane skal etablerast må ein velja det system som på den tida er mest relevant. I muligheitsstudien er det lagt til grunn heilautomatisk tovegs innkrevjing og at det blir betalt for alle kjøretøy.

Innkrevjinga kan til dømes gjerast på same måte som for finansieringsopplegget for E6 Gardermoen – Kolomoen, der det er føresett etablering av automatiske bomstasjonar på kvar delstrekning/delprosjekt. Dette vil føre til at trafikantar som berre nyttar delar av strekninga, til dømes trafikk til og fra Røldal (og vidare mot Suldal) vil betale lågare takst enn trafikantar som nyttar heile strekninga. Eit slik opplegg vil gi betre samanheng mellom nytte og betaling enn det som fram til i dag har vore vanleg ved bompengefinansiering av lengre utbyggingsstrekningar.

Utstyret (antennar, kamera m.m.) kan plasserast på portalar over og stolpar langs vegen. Det blir derfor ikkje vesentlege arealinngrep ut over det som er nødvendig til sjølve veganleggjett. Bomstasjonane må baserast på AutoPASS-systemet og ha tilsvarande teknologiske løysingar som til dømes eksisterande bomstasjonar i Bergen og Tønsberg. Betaling av bompengar vil skje ved bruk av elektronisk brikke eller ved etterskotsvis fakturering basert på videofotografering av bilen sitt registreringsnummer. Det må leggast til grunn etterskotsinnkrevjing av bompengar, og innkrevjinga kan starte etter kvart som delstrekningane blir opna for trafikk.

Innkrevjing av bompengar i heilautomatiske bomstasjonar er ganske nytt, men teknologien er i bruk i bomringane i Oslo, Bergen og Tønsberg og på fleire stader elles langs stam- og riksvegnettet.

4. Prosjektbeskriving

4.1 Generelt

Strekninga mellom Vågsli i Telemark og Jøsendal i Hordaland er i dag rundt 65 km lang og har ei høgdeforskjell på nesten 700 meter. Høgste punktet ligg på 1086 moh, mens lågaste punkt ligg på 400 moh.

Det er utarbeidd konseptvalutgreiing (Kvu) for tiltaket.

Vidare ligg det føre godkjend konsekvensutgreiing (Ku) og godkjende kommunedelplanar (KDP) for strekninga. Det prosjektet som vert vurdert delvis finansiert med bompengar omfattar to nye tunnelar på strekninga (ny Haukelitunnel og ny Røldaltunnel) og utbetring av veg i dagen med bruk av tunnelmassar. Nøyaktig kor utbetring best kan gjerast må vurderast nærmere.

4.2 Dei enkelte parsellar

Vågsli – Haukeli Hall

Ved Vågslitunnelen er det utarbeidd ny vegtrasé som alternativ til oppgradering av eksisterande trasé. Den nye traséen ligg lågare i terrenget og får mindre stigning (2,1 %) enn noverande veg (5,1 %). Tunnellengda vert redusert frå om lag 1,64 km til 1,58 km og lengda av omlegginga er om lag 4,9 km. Tiltak på denne strekninga vil vere avhengig av bruk av tunnelmasse.

Haukeli Hall – Haukelitunnelen, austre påhogg

På denne strekninga er oppgradering av eksisterande veg vurdert. Det er spesielt linjeføringa me vil forbetra, men det er også ønskjeleg å redusera talet på avkørysler. Tiltak på denne strekninga vil vere avhengig av bruk av tunnelmasse.

Haukelitunnelen aust – Seljestad

Frå Haukelitunnelens austre påhogg til nordenden av Ulevåvatn går traséen på sørssida av eksisterande veg fram til nytt tunnelpåhogg. Den går så i tunnel fram til ei ei linje i dagen ved kryssing av Valldalen og i tunnel vidare mot vest til Seljestad. Lågaste punkt i Valldalen er 608 moh.

Seljestad – Jøsendal (x rv. 13)

Tiltak på denne strekninga er oppgradering av eksisterande veg samt avkøryslesanering og utbygging av vegkryss. I tillegg vil krabbefelt bli forlenga i stigninga frå Jøsendal mot Solfonn. Krabbefeltet vil bli ført over høgbrekk og fletta saman til eit køyrefelt før eksisterande kanaliserte T-kryss til Utsikten. Tiltak på denne strekninga vil vere avhengig av bruk av tunnelmasse.

Jøsendal – Grostøl

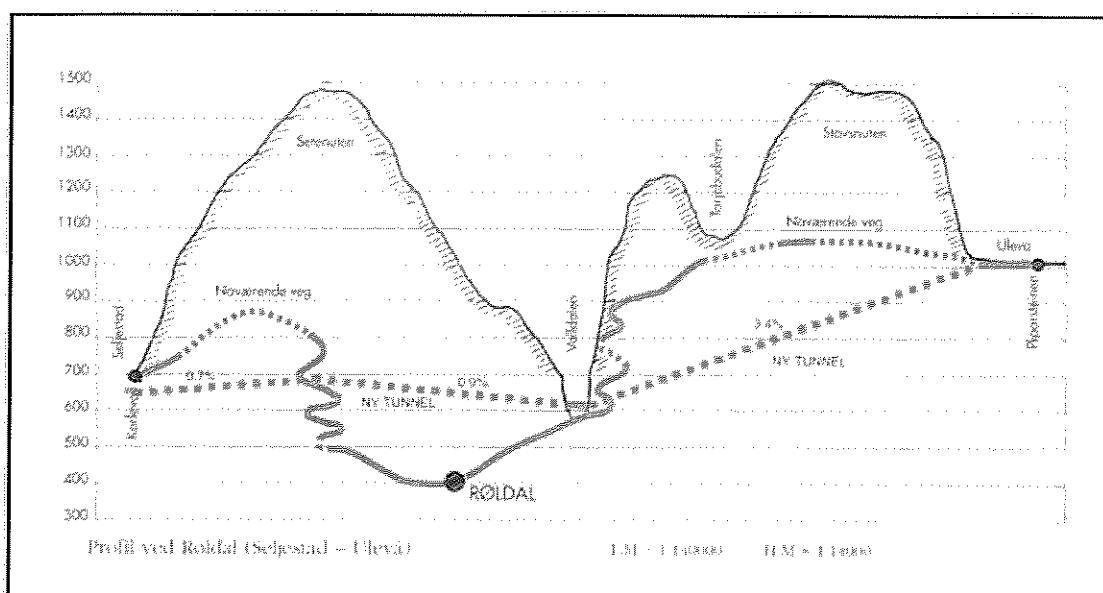
På strekninga mellom Jøsendal og Grostøl har dagens trasé så låg standard at mindre justeringar er naudsynt. Ein har freista å unngå å justera på elva og å behalda denne på same

sida av vegen på heile strekninga. Tiltak på denne strekninga vil vere avhengig av bruk av tunnelmasse.

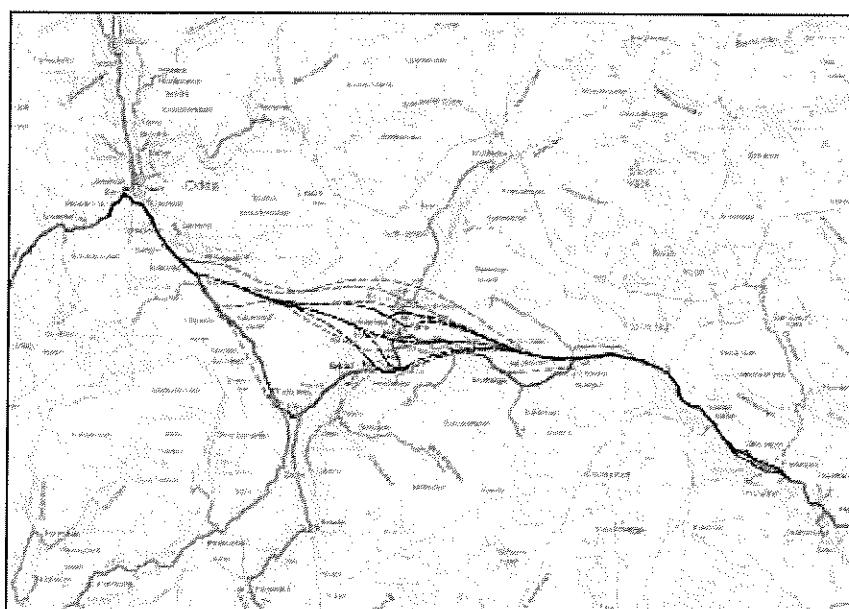
4.3 Investeringskostnad

Investeringskostnadane er så langt rekna til å vere 2,5 mrd. 2009-kr for den del av prosjektet som eventuelt skal delfinansierast med bompengar. Det er gode høve for å bygga ut strekninga i to etappar, der kvar etappe krev ein investering på 1,25 mrd. kr. Investeringskostnaden er berekna med utgangspunkt i vedteken kommunedelplan, og det må såleis strekast under at på eit så tidleg stadium i planlegginga er det stor uvisse knytt til berekningane.

Figurane nedanfor visar lengdeprofil for ny og eksisterande veg og kart over utgreidde traséer.

Ill. Haukelivegens venner - modifisert til Statens vegvesen alternativ M4

Figur 3: Alternativ som inngår i konkurransesøkinga vist med svart strok. Alternativ føreslått tilbort viss med raud strok.

5. Finansieringskomponentar

5.1 Statlege midlar

Prioritering av midlar som vert løyvt til utbygging av riksvegnettet² skjer gjennom Nasjonal transportplan. Disse midlane kan ikkje nyttast på andre vegen enn riksvegar.

Stamvegrute 5a (E134 Drammen – Haugesund) går over Haukelifjell. Ruta er nærmere omtala i stamvegutredning for ruta 5a³ som er et bakgrunnsdokument for St.meld. nr. 16 (2008-2009).

5.2 Fylkeskommunale midlar

Fylkeskommunale midlar kan i prinsippet nyttast på heile det offentlege vegnettet, anten på varig basis eller som forskottering til prosjekt på det statlege vegnettet, men det mest vanlege er at midlane vert nytta på det vegnett fylkeskommunen har ansvaret for, fylkesvegnettet.

Frå 2010 vil dette vegnettet og omfatta det meste av det som fram til då blir kalla "øvrige riksvegar".

5.3 Kommunale midlar

Kommunale midlar kan også i prinsippet nyttast på hele det offentlege vegnettet, anten på varig basis eller som forskottering til prosjekt på det statlege vegnettet eller på fylkesvegnettet, men det mest vanlege er at midlane blir nytta på det vegnett kommunane har ansvaret for, dei kommunale vegane.

5.4 Bompengar

Bompengar kan nyttast til å finansiera utbygging av alle typar offentlege vegen.

5.5 Private midlar

Private midlar kan også nyttast til finansiering av det offentlege vegnett, anten på varig basis eller som forskottering.

² Etter 2010 fell stamveg-omgrepet bort og det vegnett staten vil ha ansvar for skal kallast riksveg.

³ http://www.vegvesen.no/stamvegutredninger/Stamvegrute_5a.pdf

6. Bompengestrategiar

6.1 Berekningsføresetnader

6.1.1 Trafikk

Det er kontinuerlege tellepunkt på Vågsli og Seljestad, dvs. at trafikken blir tald heile døgnet gjennom heile året. Trafikken i 2008 er vist i tabellen nedanfor:

Stad	ADT	ADT tunge	Prosent tunge
Vågsli	1 350	270	20,1 %
Seljestad	1 750	290	16,5 %

Det ligg føre 3 berekningar/vurdering av trafikken på Vågsli:

- Modellberekingar med RTM (Regional transportmodell)
- Modellberekingar med eigen reknearkmodell
- Trafikkvurdering av Helge Hopen

Sett me i saman dei ulike berekningane/vurderinga, og skriv fram resultata med vekta fylkesfordelte prognosar, får me slike trafikktal for Vågsli i 2020 etter opning og med rabatterte bompengesatsar på 100 kr for lette køyretøy og 400 kr for tunge køyretøy som passerar gjennom to stasjonar:

RTM	1 250 kjt/døgn
Eigen reknearkmodell	1 600 kjt/døgn
Helge Hopen, vurderingar	1 600 kjt/døgn

I RTM er det lagt til grunn at Hardangerbrua er opna og at det er bompengar på denne. Det er elles ikkje teke omsyn til bompengeprosjekt som er under planlegging/utgreiling langs E134 og på andre aktuelle ruter. Dersom eit eller fleire av desse blir realisert kan det påverke trafikken over Vågsli og Seljestad.

Ser me nærmare på resultata, finn me at dersom det var opning i 2015, gir RTM ein trafikk på 1 550 kjt/døgn når det ikkje er bompengar på prosjektet. Det er noko meir enn trafikkmengda som følgjer av framskriving av trafikken i 2008 med vekta fylkesfordelte prognosar (1 480 kjt/døgn). På den andre sida har det vist seg at dei fylkesfordelte prognosane jamt over har lege under det som blei den reelle utviklinga, utan at ein med visse kan sei at det vil bli tilfelle også i framtida.

Men når det blir lagt på bompengar av nemnde storleik på strekninga Haukeli – Seljestad fell den RTM-berekna trafikken med 33 %. Det er ei monaleg avvisning av trafikk. Av erfaring veit me at når det blir lagt inn bompengar i RTM (og NTM) kan avvisninga bli noko høg. Det er såleis grunnlag for å ha ein viss skepsis til dette resultatet.

Oppi det heile er det mange feilkjelder, kjende og ukjende, men ut frå det materiale som ligg føre finn ein at det kan forsvara å nytta ÅDT berekna med RTM (utan bompengar) for 2015 som utgangspunkt og framskrive desse verdiane med vekta fylkesvise prognosar, samt å legge til grunn nyskapt trafikk berekna med eigen reknearkmodell.

Legg me til grunn det same resonnementet for Seljestad, får me følgjande verdiar for trafikken i 2015 (når anlegget startar):

ADT (kjøt/dogn)	Samla	Lette	Tunge	Prosent tunge
Vågsli	1 550	1 234	316	20,4 %
Seljestad	1 950	1 614	336	17,2 %

På Seljestad er trafikken større enn på Vågsli som følge av større lokal trafikk. Den har og ei annan samansettning og eit anna OD-mønster enn trafikken på Vågsli, men då me ikkje har eigne reisevaneundersøkingar for Seljestad er det nytt same relative verdiar som for Vågsli når det gjeld trafikkendringar som følge av ny veg, bompengeinnkrevjing og trafikkutvikling generelt etter 2008. Den vidare trafikkutviklinga vil variera mellom anna med kva innkrevjingstypar og bompengesatsar som blir nyttar.

Dei førebelse trafikkberekingane er, som det går fram, prega av uvisse. Dersom ein vel å gå vidare med eit opplegg for bompengefinansiering må det derfor og arbeidast vidare med trafikkberekingane og grunnlagsdata for desse.

6.1.2 Bompengeandel

Vegen mellom Haukeligrend i Telemark og Jøsendal i Hordaland er i dag 78 km lang, der ei definert høgfjellstrekninga på 46 km inngår. På den strekninga er det 1 420 høgdemeter som skal forserast. Ny veg vil korta inn veglenga med 11 km og redusera antal høgdemeter som skal forserast til 500 m. For tunge bilar og bussar vil dette vere særleg gunstig med omsyn til drivstoffforbruk og køyretid. I reknearkmodellen for berekning av nyskapt trafikk er det derfor rekna med 100 % høgare køyretøy- og tidskostnadene enn gjennomsnittsverdiane for tunge køyretøy og 25 % høgare for lette køyretøy i førsituasjonen på høgfjellstrekninga.

I tillegg til at antal høgdemeter blir redusert blir og strekninga der dei skal overvinnast lengre, faktisk så lange at maksimal stigning ikkje blir meir enn rundt 3,4 %. Prosjektet vil derfor ta vekk dei store ulempene med høgdeforskellar og därleg kurvatur og gjere at både køyre- og tidskostnadane vil bli lik gjennomsnittsverdiane for det norske vegnett for øvrig.

Denne utjamninga av høgdeforskjellane vil og gje monaleg reduksjon av klimagassar, særleg frå tunge køyretøy som utgjer rundt 20 % av trafikken på strekninga.

I vintersesongane i perioden 1995/96 – 2004/05 var vegen stengd i gjennomsnitt 70 timer kvart år, medan det var kolonnekøyring 379 timer pr år. Stenginga skyldast ikkje berre veret – det er eit vel så stort problem med køyretøy som kører seg fast eller som kører utfør og som må bergast.

I motsetnad til høgfjellsovergangane nord for Hardangervidda er det ingen reelle alternative ruter for den trafikk som i dag nyttar E134. Det er tydeleg dokumentert i rapporten Strategisk utredning øst-vest forbindelsene (Statens vegvesen 2006).

Statens vegvesen meiner på denne bakgrunn at dei lokale forholda kring prosjektet E134 Haukeli - Seljestad tilseier at det er vel egra for bompengefinansiering sjølv om bompengeandelen skulle bli mindre enn 50 %.

6.1.3 Scenaria

For å gje eit bilete av mulighetene for delvis bompengefinansiering av prosjektet er det gjort berekningar for to ulike scenario:

Scenario 1 – Med parallellinnkrevjing.

Scenario 2 – Utan parallellinnkrevjing.

For kvart scenario er det gjort alternative berekningar med varierande forhold mellom statleg andel og bompengeandel.

6.1.4 Investeringsplan

Som rekneeksempel er det i mulighetsstudien nytta byggestart i 2014 og fem års byggjetid. Det er vidare lagt til grunn at dei statlege midlane blir løyvt over same tidsrom og fordelt over heile byggjetida. Men det strekast under at dette er ein illustrasjon og ikkje eit år for oppstart, tidsrom for anleggsperiode og løyving av statlege midlar som Statens vegvesen går god for i dag.

I berekningane er det nytta ein anleggsperiode for heile prosjektet på litt over fem år, der dei dryge to første går med til bygging av ny Haukelitunnel og delvis veg i dagen aust om Røldal medan dei tre siste går med til bygging av ny Røldalstunnel og delvis veg i dagen vest om Røldal. Kortare eller lengre anleggsperiode vil kunne påverka både investeringskostnaden og behovet for bompengar. Tidspunkt og periode for løyving av statlege midlar vil og kunne påverka berekningane.

Vest for ny Haukelitunnel vil vegen koplast til eksisterande veg aust om Røldal. Trafikken vest for tunnelen vil då nytta eksisterande veg under bygginga av Røldalstunnelen. Eller omvendt, dersom ein vel å starta bygginga frå vest. I alle høve ligg det vel til rette for etappevis utbygging.

Det er lagt til grunn følgjande investeringsplan:

2014	50 mill. kr
2015	500 mill. kr
2016	500 mill. kr
2017	500 mill. kr
2018	500 mill. kr
2019	450 mill. kr
Sanda	2 500 mill. kr

6.1.5 Prisnivå

Alle prisar og berekningar er oppgitt/utført i 2009-kroner.

6.1.6 Plassering av bomstasjonar

Det er føreslått plassert ut to bomstasjonar, ein aust for Haukelitunnelen og ein vest for Røldalstunnelen. Plassering av bomstasjonane er ikkje vurdert i detalj, men det er føresett at begge blir plassert slik at det ikkje er mulig å omgå dei ved til dømes å nytta gamlevegen.

Med slik plassering er både nytteprinsippet og prinsippet om at bomstasjonane skal plasserast i tilknyting til prosjektet ivaretake.

Slik plassering gjer det mulig å krevja inn bompengar frå alle som nyttar tunnelane, avhengig av om ein nyttar heile eller berre delar av anlegget. For eksempel vil trafikk frå Ryfylke/Røldal som skal vidare mot vest eller aust betala for bruk av ein tunnel medan gjennomgåande trafikk på E134 betalar for bruk av begge.

6.1.7 Etablerings- og driftskostnadar for bomstasjonar

Etableringskostnadene for bomstasjonane inngår i den oppgitte investeringskostnaden.

Erfaringstal for drift av bomstasjonar varierer med stasjonens plassering og trafikkmengde. Då begge bomstasjonane får ei utsett plassering på høgfjellet er det rekna med det høgste erfaringstalet, 3 mill. kr, i driftsutgiftar for kvar stasjon.

6.1.8 Renter og prisstigning

Det er rekna med 6,5 % lånerente og årleg prisstigning på 2,5 %. Det er viktig å vere merksam på at desse vilkåra vil endra seg over tid og at det er langt frå sikkert om det vil vere reelle verdiar når tida for byggestart er inne.

Det er også viktig å vere merksam på at prisstigninga også gjeld bompengesatsane.

6.1.9 Innkrevjingstid

Parallellinnkrevjing

Som nemnt i avsnitt 3.1.5 har Stortinget opna for parallellinnkrevjing der lokale forhold tilseier det og lokale myndigheter ønskjer det. I prosjektet er det lagt opp til å nytta tunnelmassane til utbetring av vegen i nærleiken av tunnelane, utan at detaljane omkring dette er utgreidd nærrare. At mulighetene er til stades er godt gjort i konsekvensutgreiinga i samband med kommunedelplanen. Det gjer at nytta av anlegget vil kome før tunnelane er ferdig. Av den grunn meinar ein at dei lokale forholda ligg godt til rette for parallellinnkrevjing, og at slik innkrevjing ikkje bryt med nytteprinsippet. Analysane er derfor gjennomført både med (scenario 1) og utan (scenario 2) parallellinnkrevjing.

Etterskottsinnkrevjing

I begge scenaria er det lagt opp til etappevis utbygging og etappevis innkrevjing av bompengar. For Haukelitunnelen startar innkrevjinga i 2017 og for Røldalstunnelen i 2020.

6.1.10 Takst- og rabattstruktur

Berekning av bompengeinntekter i denne muligheitsstudien er utført med gjennomsnittlege bompengesatsar (inntekt pr. køyretøy). Val av takst- og rabattstruktur vil fordela utgiftene mellom dei ulike køyretøy og/eller etter evna til å kjøpa seg kvantumsrabatt. Situasjonen om kva type takst- og rabattsystem som vil bli gjeldande for framtida er ikkje avklara, jf. avsn. 3.2.

Då det særlig er dei tunge køyretøya som vil spara køyretøy- og tidskostnadene ved bygging av ny veg er det lagt til grunn at desse må betala fire gonger takst for lette køyretøy.

Det er vidare lagt til grunn innkrevjing i begge køyreretningane og at det blir flat rabatt på 13 % for køyretøy med AutoPASS-brikker. Det er også lagt til grunn at 65 % av trafikantane nyttar slik brikke (erfaringstal frå andre bompengeprosjekt). Det gir totalt sett 8,5 % rabatt i forhold til om alle skulle betalt full pris (rabattfaktor).

6.2 Berekningar

6.2.1 Generelt

For kvart scenario er det gjort alternative berekningar med varierande forhold mellom statleg andel og bompengeandel slik:

- Alternativ a – Statleg andel 40 %, bompengeandel 60 %
- Alternativ b – Statleg andel 50 %, bompengeandel 50 %
- Alternativ c – Statleg andel 60 %, bompengeandel 40 %

For begge scenaria og alle alternativ er det nytta dei føresetnadane som er nemnt i det føregåande. For alternativ b, der forholdet statleg andel/bompengeandel er 50/50, er det dessutan gjort ein analyse for å visa i kva grad bompenegetaksten varierar når ein av dei andre faktorane varierar:

- Variant 1 – 10 % trafikkauke etter opning
- Variant 2 – 10 % trafikkreduksjon etter opning
- Variant 3 – 10 % auke i investeringskostnadane
- Variant 4 – 10 % trafikkreduksjon etter opning og 10 % auke i investeringskostnadane
- Variant 5 – 8 % lånerente
- Variant 6 – 5 % lånerente

Hovudresultata frå berekningane er presentert i avsn. 6.2.2 og 6.2.3 medan meir detaljerte resultat er vist i vedlegg.

Dei oppgitte takstane gjeld for ein bomstasjon. I begge scenaria blir såleis taksten for å køyra heile strekninga Haukeli – Seljestad det doble av dei takstane som er vist i tabellane. Som ei følgje av den høge andelen tunge køyretøy og at taksten for desse er fire gongar taksten for lette køyretøy blir full takst for lette køyretøy mindre enn gjennomsnittleg takst (dvs. inntekt per køyretøy).

6.2.2 Scenario 1 – Parallel- og etterskotsinnkrevjing

Parallelinnkrevjinga er lagt opp slik at det blir betalt halv takst i forhold til taksten i etterskottsinnekkrevjinga mens anlegga blir drivne, med innkrevjingsperiode 2015-2016 for Haukelitunnelen og 2017-2019 for Røldalstunnelen. For etterskottsinnekkrevjinga er det lagt opp til standard innkrevjingsperiode på 15 år for begge etappane, slik at innkrevjinga for Haukelitunnelen blir avslutta i 2031 og for Røldalstunnelen i 2034.

Resultata for alternativ b (statleg andel 50 %/bompengeandel 50 %) er vist i tabellen:

Gjennomsnittlig inntekt pr. køyretøy (i kvar bomstasjon)	71 kr
Rabattert pris, lette køyretøy m. AutoPASS-brikke	41 kr
Rabattet pris, tunge køyretøy m. AutoPASS-brikke	165 kr
Full pris, lette køyretøy	47 kr
Full pris, tunge køyretøy	190 kr
Trafikkendring	+ 2,2 %
Innbetalte bompengar	2 674 mill. kr
Drifts- og finansieringskostnadar	1 424 mill. kr
Andel av bompengeinntekter nytta til investering	47 %

For ein lett bil utan AutoPASS-brikke vil det altså kosta 94 kr å køyra strekninga Haukeli – Seljestad i den perioden det blir kravd inn bompengar etterskotsvis i begge tunnelane (2020–2031). For lette køyretøy med AutoPASS-brikke blir prisen 82 kr. Under anleggsperioden og i perioden 2032–2034 vil kostnaden vere mindre.

Dersom den statlege andelen av investeringskostnadane blir 40 %, aukar taksten med 20 kr til 114 kr, medan andelen av bompengeinntektene som blir nytta til investering blir redusert til 32 %. Aukar den statlege andelen til 60 %, kan taksten reduserast med 16 kr til 78 kr samstundes med at andelen av bompengeinntektene som nyttast til investering aukar til 70 %.

I dei ulike variantane som er berekna spenner full takst for lette køyretøy frå 86 kr (variant 6 – 5 % lånerente) til 116 kr (variant 4 – 10 % reduksjon i trafikken og 10 % auke i investeringskostnadane).

Samla bompengeperiode med det opplegg for parallel- og etterskotsinnkrevjing som er nytta ovanfor er 17 år for Haukelitunnelen og 18 år for Røldalstunnelen. Dersom samla bompengeperiode blir sett til 15 år for kvar av tunnelane, og det blir full takst i heile perioden, blir gjennomsnittleg bompengetakst redusert til 71 kr. Det tilsvarar full pris på 47 kr for lette køyretøy og 190 kr for tunge, rabattert pris høvesvis 41 og 165 kr.

6.2.3 Scenario 2 – Etterskotsinnkrevjing

Det er nytta same prinsipp for etterskottssinnkrevjinga som i scenario 1.

Resultata for alternativ b (statleg andel 50 %/bompengeandel 50 %) er vist i tabellen:

Gjennomsnittlig inntekt pr. køyretøy (i kvar bomstasjon)	79 kr
Rabattert pris, lette køyretøy m. AutoPASS-brikke	46 kr
Rabattet pris, tunge køyretøy m. AutoPASS-brikke	184 kr
Full pris, lette køyretøy	53 kr
Full pris, tunge køyretøy	211 kr
Trafikkendring	+ 1,8 %
Innbetalte bompengar	2 787 mill. kr
Drifts- og finansieringskostnadar	1 537 mill. kr
Andel av bompengeinntekter nytta til investering	45 %

For ein lett bil utan AutoPASS-brikke vil det altså kosta 106 kr å køyra strekninga Haukeli – Seljestad i den perioden det blir kravd inn bompengar etterskotsvis i begge tunnelane (2020–2031). Med AutoPASS-brikke blir prisen 92 kr. I periodane 2017–2019 og 2032–2034 vil kostnaden vere det halve.

Dersom den statlege andelen av investeringskostnadane blir 40 %, aukar taksten med 20 kr til 126 kr, medan andelen av bompengeinntektene som blir nytta til investering blir redusert til 30 %. Aukar den statlege andelen til 60 %, kan taksten reduserast med 20 kr til 86 kr samstundes med at andelen av bompengeinntektene som nyttast til investering aukar til 67 %.

I dei ulike variantane som er berekna spenner full takst for lette køyretøy frå 94 kr (variant 6 – 5 % lånerente) til 130 kr (variant 4 – 10 % reduksjon i trafikken og 10 % auke i investeringskostnadane).

6.2.4 Kommentarar

Parallellinnkrevjinga i scenario 1 gjer at full takst for lette køyretøy i dette scenario er 4 – 7 kr mindre i kvar stasjon enn i scenario 2, der det ikkje er parallellinnkrevjing. Årsaka til det er at behovet for låneopptak, og dermed finansieringsutgiftene, er mindre sidan bompengar kan nyttast allereie medan anleggsdrifta går føre seg.

Det er eit gjennomgåande trekk i begge sceneria at andelen bompengar som blir nytta til investering aukar med aukande statleg andel av investeringskostnadene. Det skuldast at di større den statlege andelen er, di mindre lån må ein ta opp og di mindre blir finansieringskostnadane. I alternativ b (Stat 50 %/Bomp. 50 %) må til dømes meir enn halvparten av bompengeinntektene nyttast til dekning av drifts- og finansieringskostnadene, medan berre rundt 30 % blir nytta til slike utgifter i alternativ 1c, der statleg andel er 60 % av investeringskostnadane.

Eit anna gjennomgåande trekk som er verd å merkje seg er at ikkje i nokon av sceneria, alternativa eller variantane som er berekna (med unnatak av variantane 2 og 4 der trafikkreduksjonen er fast) er det funne at trafikken etter opning blir redusert som følgje av innføring av bompengar. Først ved full pris for lette køyretøy på rundt 80 kr i kvar bomstasjon blir det inga trafikkauke, og med høgare bompengar blir det ein reduksjon av den totale trafikken.

Men bompengesatsen for tunge køyretøy må opp i over 550 kr (full pris i kvar bomstasjon) før trafikken av slike køyretøy ikkje aukar etter opning. Det syner kor høg betalingsvilje det er for tunge køyretøy, eller kor store beløp slike køyretøy sparar i ny situasjon i høve til dagens.

Med dei faste føresetnadane som ligg til grunn for berekningane, syner altså desse at det er liten endring i trafikken gjennom bomstasjonane ved endring av bompengesatsen. Årsaka til denne låge elastisiteten kan vere at dei fleste reisene er naudsynte, at det er få alternative ruter å velje mellom og at dei fleste reisene er lange reiser der bompengane ikkje utgjer nokon stor andel av dei totale generaliserte reisekostnadene. Ein må vere merksam på at elastisiteten kan endrast, m.a. som følgje av den uvisse som er knytt til både investeringskostnadene og trafikktalet og til berekningane i tidleg fase generelt.

Vedlegg 1 – Berekningar

Scenario 1 – Parallel- og etterskotsinnkrevjing

I tabellen er det vist resultat frå berekningane for ulike alternativ av forholdet statleg andel/bompengeandel.

I første kolonne er det vist kva forhold berekninga gjeld. I dei tre neste kolonnane er det vist gjennomsnittleg bompengetakst, dvs. gjennomsnittleg inntekt per køyretøy som passerar bomstasjonen (Gj.sn.), deretter full pris for lette og tunge køyretøy med den gitte takst- og rabattstruktur, jf. avsn. 6.1.10. I femte kolonne er endring i trafikkmengda etter opning vist.

Den sjette kolonnen synar det beløp som må innbetalast i bompengar, medan den neste synar kostnadane til drift av bomstasjonar og finansiering av dei lån som må takast opp i samband med utbygginga. Til sist er det vist kor stor andel av bompeneinntektene som blir nytta til investering. (Kolonnane Innbetalte bompengar og Drifts- og finansieringskostnadene er ikkje vist i tabellen over variantar).

Scenario 1	Takstar			Tr.endr	Innbetalte bompengar	Drifts- og finansieringskostnad	Andel bompengar nytta til investering
	Gj.sn.	Full pris, lette	Full pris, tunge				
Stat 40 %/Bomp. 60 %	86	57	230	1,5 %	3 153	2 153	32 %
Stat 50 %/Bomp. 50 %	71	47	190	2,2 %	2 676	1 426	47 %
Stat 60 %/Bomp. 40 %	58	39	155	2,8 %	2 143	643	70 %

Variantar av alternativ 1b (Stat 50 %/Bompengar 50 %):

Scenario 1	Takstar			Tr.endr	Andel bompengar nytta til investering
	Gj.sn.	Full pris, lette	Full pris, tunge		
Stat 50 %/Bomp. 50 %				47 %	47 %
10 % trafikkauke	67	45	179	10 %	
10 % trafikkred	80	53	214	- 10 %	
10 % auke, invest	78	51	205	1,9 %	
10 % trafikkred./10 % auke invest	87	58	232	- 10 %	
8 % lanerente	79	52	207	1,8 %	43 %
5 % lanerente	65	43	174	2,4 %	52 %

Scenario 2 – Etterskotsinnkrevjing

I tabellen er det vist resultat frå berekningane for ulike alternativ av forholdet statleg andel/bompengeandel.

I første kolonne er det vist kva forhold berekninga gjeld. I dei tre neste kolonnane er det vist gjennomsnittleg bompengeretakst, dvs. gjennomsnittleg inntekt per køyretøy som passerar bomstasjonen (Gj.sn.), deretter full pris for lette og tunge køyretøy med den gitte takst- og rabattstruktur, jf. avsn. 6.1.10. I femte kolonne er endring i trafikkimengda etter opning vist.

Den sjette kolonnen synar det beløp som må innbetalast i bompengar, medan den neste synar kostnadane til drift av bomstasjonar og finansiering av dei lån som må takast opp i samband med utbygginga. Til sist er det vist kor stor andel av bompengerinntektene som blir nytta til investering. Når forholdet mellom statleg andel og bompengenegandel er 50/50 blir denne andelen 47 % (Kolonnane Innbetalte bompengar og Drifts- og finansieringskostnadar er ikkje vist i tabellen over variantar).

Scenario 2	Takstar			Tr.endr	Innbetalte bompengar	Drifts- og finansieringskostnadar	Andel bompengar nytta til investering
	Gj.sn.	Full pris, lette	Full pris, tunge				
Stat 40 %/Bomp. 60 %	95	63	254	1,0 %	3 309	2 309	30 %
Stat 50 %/Bomp. 50 %	79	53	211	1,8 %	2 787	1 537	45 %
Stat 60 %/Bomp. 40 %	64	43	171	2,5 %	2 247	747	67 %

Variantar av alternativ 2b (Stat 50 %/Bompengar 50 %):

Scenario 2	Takstar			Tr.endr	Andel bompengar nytta til investering
	Gj.sn.	Full pris, lette	Full pris, tunge		
Stat 50 %/Bomp. 50 %					
10 % trafikkauke	74	49	198	10 %	45 %
10 % trafikkred.	89	59	238	- 10 %	
10 % auke, invest.	87	58	232	1,5 %	
10 % trafikkred./10 % auke invest	97	65	259	- 10 %	
8 % lanerente	88	59	235	1,5 %	40 %
5 % lanerente	71	47	190	2,2 %	50 %

Vedlegg 2 – Veglova, § 27

§ 27. Med samtykke frå Stortinget kan departementet fastsette at det skal krevjast bompengar på offentleg veg, fastsette storleiken på avgiftene, og sette vilkår om bestemt bruk av avgiftsmidlane. Bompengane kan nyttast til alle tiltak som denne lova gir heimel for. Dessutan kan dei nyttast til investeringar i faste anlegg og installasjonar for kollektivtrafikk på jernbane, herunder sporveg og tunnelbane.

Med samtykke frå departementet kan rett til å krevje inn bompengar pantsetjast. Ei slik pantsetjing omfattar den rett pantsetjaren har til den eller dei eigedomane der det ligg eller skal liggja bomstasjon eller til eigedom som har samanheng med drifta av bompengeinnkrevinga. Panterett i rett til å krevje inn bompengar får rettvern ved å tinglysast i grunnboka på den eller dei eigedomane som er nemnde i førre punktum. Andre fordringshavarar enn panthavaren har ikkje rett til dekking i retten til å krevje inn bompengar.

Departementet kan gje reglar om tilleggsavgift ved unnlatt betaling av bompengar.

Endra med lover 10 juni 1988 nr. 47, 17 des 1993 nr. 129, 1 mars 1996 nr. 11 (i kraft 1 juli 1996).

Statens vegvesen

Statens vegvesen Region vest

Askedalen 4

N - 6863 Leikanger

Tlf. (+47) 815 44 010

E-post: firmapost-vest@vegvesen.no

ISSN

Sak 56/2009 Møte med politimester Anne Rygh Pedersen.

Bakgrunn

Politiet i Noreg er organisert i 27 politidistrikt der vår region hører til Telemark Politidistrikt. Politidistriket er delt inn i 5 drifts- og teneste-einingar og våre 7 kommunar er heimehøyrande i 4 av desse:

- Nissedal hører til driftseining Vestmar
- Hjartdal hører til driftseining Øst-Telemark
- Seljord hører til driftseining Midt-Telemark
- Fyresdal, Kviteseid, Tokke og Vinje hører til driftseining Vest-Telemark

Kvar av kommunane i Vest-Telemarkregionen har eige lensmannskontor.

Vest-Telemarkrådet har invitert politimester i Telemark, Anne Rygh Pedersen til rådsmøtet 3. juni og fylgjande tema er annonsert på førehand:

- Utvikling i politidistriket
- Utfordringar/ynskje om best mogleg utnytting av ressursane
- Mogleg andre tema

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

DRIFTS- OG TJENESTEENHETER I POLITIDISTRIKTENE 2008

POLITI-DISTRIKT	Lens-manns-distrakter	Politi-stasjoner med sivile rettspleie-oppgaver	Politi-stasjoner uten sivile rettspleie-oppgaver	Nams-fogd-kontor	GEOGRAFISKE TJENESTE-ENHETER SUM	GEOGRAFISKE DRIFTS-ENHETER *	FUNKSJONELLE DRIFTS-ENHETER (+ adm.enhet)
Regionordning*	Vestoppland	11	1	0	12	3 driftsenheter	4
	Vestfold	6	4	1	12	9 driftsenheter	4
	Telemark	13	4	0	17	5 driftsenheter	4
	Agder	19	5	3	28	9 driftsenheter	5
	Rogaland	14	1	2	19	7 driftsenheter	6
	Haugal. og S.	10	1	0	11	5 driftsenheter	4
	Hordaland	22	1	5	29	15 driftsenheter	5
	Sunnmøre	11	1	0	12	5 driftsenheter	4
	Nordmø. og R.	12	2	0	14	4 driftsenheter	5
	Troms	9	0	1	11	7 driftsenheter	4
	Salten	9	1	0	10	3 driftsenheter	3
	Vestfinnmark	7	1	0	8	3 driftsenheter	4
	Hedmark	17	3	0	20	7 driftsenheter	4
	No. Buskerud	10	1	0	11		4
Samarbeidsordning*	Søn. Buskerud	9	2	0	11		5
	Sogn og Fjord.	21	2	0	23		4
	Sør-Trøndelag	18	0	2	21		4
	Helgeland	9	2	0	11		4
	Midtre Håloga.	14	3	0	17		4
	Asker og Bær.	0	0	2	3		5
	Gudbrandsdal	9	1	0	10		4
	Østfold	5	3	1	10		4
	Follo	11	2	0	13		3
	Romerike	9	0	2	12		4
	Nord-Trøndel.	19	2	0	21		4
	Østfinnmark	5	4	0	9		4
	Oslo	0	0	5	(1**)		6
		299	47	24	10/11 380 tjenesteenh.		
						259 geografiske driftsenheter	115 funksjonelle driftsenheter
SUM						Til sammen 374 driftsenheter	

* 13 politidistrikter har innført regionordning, dvs. at flere geografiske tjenesteenheter (kolonnen til venstre) inngår i en driftsenhet. I de øvrige politidistrikte er den enkelte tjenesteenhet sin egen driftsenhet.

** Namsfogden i Oslo er organisert direkte under POD.

Forklaringer til oversikten:

- Dette er en oversikt over **geografiske og funksjonelle drifts- og tjenesteenheter** i hvert politidistrikt. Oversikten viser også hvilke kommuner og fylker det enkelte distrikt dekker, samt antall innbyggere
- Oversikten bruker forkortelsen **lmk** for lensmannskontorer og **pst** for politistasjoner.
- 13 politidistrikter har innført **regionordning** der flere geografiske tjenesteenheter inngår i en driftsenhet. Regionslederen har ansvaret for driftsenhetens (regionenes) mål- og resultatoppnåelse, budsjett- og økonomistyring, vakt og beredskap med videre. Regionsleders myndighet kan variere mellom politidistriktsene. Tjenesteenhetslederne har ansvar for politimessige og sivile oppgaver i lensmanns- eller politistasjonsdistriket. De 13 distriktenes regionsinndelinger fremgår i oversikten. Inndelinger i distrikter som har vanlig samarbeidsordning fremkommer ikke i denne oversikten.
- Oversikten skiller mellom **politimessige gjøremål** og **sivile rettspleieoppgaver**. De politistasjonene som ikke har sivile rettspleieoppgaver er merket med stjerne i oversikten (24 politistasjoner). Disse stasjonene kan likevel ha andre forvaltningsoppgaver som utstedelse av pass og behandling av våpensaker. De øvrige 47 politistasjonene har både politimessige og sivilrettslige gjøremål. Dette gjelder også samtlige lensmannsdistrikter.
- Utover dette har politidistriktsene til sammen 7 **namsfogdkontorer** som kun har sivile rettspleiegjøremål. I Oslo ivaretas de sivile rettspleieoppgavene av et selvstendige namsfogdkontor direkte underlagt POD.
- De fleste distrikter har følgende **funksjonelle distriktovergrepende driftsenheter**: Retts- og påtaleenhet, Politiets sikkerhetstjeneste (PST)/utlendingsenhet, Fellesoperativ enhet (FOE), samt administrativ enhet som stabsenhet. Dette fremkommer i oversikten.
- **Antall innbyggere pr. politidistrikt er tall fra SSB pr. 01.01.08.** (avrundet til nærmeste hele fem hundre).

Oversikt over det enkelte politidistrikt - sidehenvisning:

Side:

01 OSLO POLITIDISTRIKT	3
02 ØSTFOLD POLITIDISTRIKT	4
03 FOLLO POLITIDISTRIKT	5
04 ROMERIKE POLITIDISTRIKT	6
05 HEDMARK POLITIDISTRIKT	7
06 GUDBRANDSDAL POLITIDISTRIKT	8
07 VESTOPPLAND POLITIDISTRIKT	9
08 NORDRE BUSKERUD POLITIDISTRIKT	10
09 SØNDRE BUSKERUD POLITIDISTRIKT	11
10 ASKER OG BÆRUM POLITIDISTRIKT	12
11 VESTFOLD POLITIDISTRIKT	13
12 TELEMARK POLITIDISTRIKT	14
13 AGDER POLITIDISTRIKT	15
14 ROGALAND POLITIDISTRIKT	16
15 HAUGALAND OG SUNNHORDLAND POLITIDISTRIKT	17
16 HORDALAND POLITIDISTRIKT	18
17 SOGN OG FJORDANE POLITIDISTRIKT	19
18 SUNNMØRE POLITIDISTRIKT	20
19 NORDMØRE OG ROMSDAL POLITIDISTRIKT	21
20 SØR-TRØNDELAG POLITIDISTRIKT	22
21 NORD-TRØNDELAG POLITIDISTRIKT	23
22 HELGELAND POLITIDISTRIKT	24
23 SALTEN POLITIDISTRIKT	25
24 MIDTRE HÅLOGALAND POLITIDISTRIKT	26
25 TROMS POLITIDISTRIKT	27
26 VESTFINNMARK POLITIDISTRIKT	28
27 ØSTFINNMARK POLITIDISTRIKT	29

12 TELEMARK POLITIDISTRIKT

Politidistrikt Sum antall enheter	Geografiske drifts- og tjenesteenheter	Geografisk område Kommuner
<p>Politimester: PEDERSEN, Anne Rygh</p> <p>Distriktet har regionordning. Antall geografiske driftsenheter: 5 Antall geografiske tjenesteenheter: 17</p> <ul style="list-style-type: none"> - Politistasjoner: 4 - Lensmannsdistrikter: 13 <p>Antall funksjonelle driftsenheter: 4 Inkludert administrativ enhet.</p> <p>Lokalisering politimester og stab: Skien.</p>	<p>Driftsenhet Grenland:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grenland pst - Siljan lmk - Bamble lmk <p>Driftsenhet Vestmar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kragerø pst - Nissedal lmk - Drangedal lmk <p>Driftsenhet Vest-Telemark:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fyresdal lmk - Kviteseid lmk - Tokke lmk - Vinje lmk <p>Driftsenhet Øst-Telemark:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Notodden pst - Rjukan pst - Hjartdal lmk <p>Driftsenhet Midt-Telemark:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bø lmk - Sauherad lmk - Nome lmk - Seljord lmk 	<p>Innbyggere: ca 166 700 Kommuner: 18</p> <p>Alfabetsk rekkefølge: Bamble Bø i Telemark Drangedal Fyresdal Hjartdal Kragerø Kviteseid Nissedal Nome Notodden Porsgrunn Sauherad Seljord Siljan Skien Tinn Tokke Vinje</p> <p>Alle kommunene ligger i Telemark fylke.</p>

Funksjonelle driftsenheter og stabsfunksjon (distriktsovergripende):

- Retts- og påtaleenhet
- Felles operativ enhet (FOE)
- PST
- Administrativ enhet (stabsenhet)

Politidistriket har regionmodell der flere tjenesteenheter inngår i en geografisk driftsenhet.